Ч. 57 (14.600.) Львів, вівторок 16. березня 1937. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ. У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

„Контрреволюціонери" на провідних становищах в УССР.

Орган наркому освіти „За комуністіческое просвещеніе" вичисляє між „ворогами народу" і „контрреволюціонерами" м. ін., що їх недавно арештовано в УССР: ректорів університетів у Харкові й Одесі; начальника „Главліта" і головного цензора УССР та декількох його співробітників (Берзіна, Буслова і ін.); заступників нар. комісаря освіти на Україні Дитюка, Хаіта, Боданського; секретаря комітету при нар. комісаріяті освіти УССР Цупка, секретарів городських комітетів в Житомирі, Дніпропетровську, Одесі, Чернигові, Сталіні, та кількох інших українських містах; декількох керманичів окружних, районових та місцевих відділів нар. освіти (Новаш в Юзові, Соловей в Харкові, Хилько в Києві і ін.); декількох директорів педагогічних інститутів (житомирського, лубенського) і ін. Проти них ГПУ веде слідство, як проти „нащадків Шумського й Скрипника" й „агентів німецького фашизму".

НАФТА В УССР.

До Кішинева дійшла вістка, що в Молдавській автономній республиці відкрили поклади нафти. Голова Академії Наук Бубчин, що кермував дослідними верченнями, заявив, що ті поклади дуже багаті.

СТАЛІН ВИТЯГАЄ РУКУ ДО ПРАВОЇ ОПОЗИЦІЇ?

Московська „Правда" шукає звязку між Бухаріном і Риковом з одного боку та комуністичною лівицею з другого.

В оцінці обох опозиційних напрямків — мовляв — є велика ріжниця. Комуністичну лівицю „Правда" називає „опутаною розбійничою бандою фашистівських наємників, кривавих злочинців, шкідників, шпіонів та диверсантів", а опозицію правиці тільки „бандою шубравців", не закидуючи їй шпіонажі та злочинів. Це зрізничкування обох опозицій каже догадуватися, що справа Бухаріна і Рикова може скінчитися тим, що їх усунуть з політичного життя без дальших консеквенцій.

З цього освітлення справи Бухаріна і Рикова можна догадуватися, що Сталін рішив злагіднити курс супроти правої опозиції. В московських політичних колах думають, що занадто гострий курс дотично правої опозиції не є тепер в інтересі уряду.

Що відповів Берлін Льондонові.

НІМЕЧЧИНА ДОМАГАТИМЕТЬСЯ ВІЛЬНОЇ РУКИ НА СХОДІ.

Льондонські щоденники „Таймс", „Дейлі Телеграф" та „Нюз Кронікл" твердять на основі французьких інформацій, що німецький проєкт західного пакту виглядає більш менш так: 1) це був би франко-німецький пакт ненападу із англо-італійською ґарантією; 2) Велика Британія та Італія, не Ліга Націй, рішали би, чи дійшло до агресії; 3) 4 великодержави ґарантували би невтральність Бельгії, що не давала би жяких ґарантій; 4) 16. стаття пакту Ліґи Націй не обовязувала би Бельгії; 5) аліянтські договори Франції залишились би правосильними, якщо Франція зобовязалась би помагати своїм союзникам лише тоді, коли Італія та Велика Британія ствердять, що дійшло до агресії.

Закордонна преса інтерпретує останню німецьку ноту так, що Німеччина домагається вільної руки на Сході.

В Мадриді вбили посла Куби?

До Сен Жан де Люз наспіла з Мадриду вістка, що недалеко кубайського посольства найдено тіло посла Куби, якого убили серед загадкових обставин.

ТОРГУЮТЬ ЗБРОЄЮ.

Як повідомляє Стефані, в Ціріху арештували адвоката Розенблюма, що нелеґально торгував зброєю, яку вивозили до Еспанії.

НАЦІОНАЛЬНІ ВІЙСЬКА ЗАБЕЗПЕЧИЛИ СВОЇ ФЛЯНКИ.

Національні змоторизовані кольони, посуваючися постійно вздовж шляхів до Араґону і Ґвадаляхари, відслонили свої флянки на наступ червоних. Щоби забезпечитися з того боку, національне командування перевело окрему операцію, займаючи села Утанде, Падімоде, Іліта, Карраскору, Мудуско і Пабасіо де Ібарра. Сильні завії та морози, що доходять до —12°, спиняють дещо наступ національних військ.

Завзятий національний наступ на узгіря Пердікс (на захід від Мадриду) відбито з великими втратами.

На біскайському, астурійському, ґвадаляхарському та мадридському фронті національні війська відбили всі ворожі протинаступи і посуваються вперед. Вони зістрілили 10 літаків (з того 3 совітські) та заняли гору Бутаррон з 7 ма скорострілами; полягло там 200 червоних, чимало дісталось у полон.

Італія та Єгипет.

Деякі англійські часописи назвали лібійську автостраду, яка веде до єгипетського кордону і яку отворив Мусоліні „стратегічним шляхом, збудованим проти Єгипту".

„Ґазетта дель Пополо" називає ті пресові опінії „засобами з часів італійсько-абісинської війни" і звертає увагу на те, що Мусоліні присвятив Єгиптові першу свою промову після того, як приїхав до Лібії.

У тій промові запевнив він про щиру приязнь італійського народу для Єгипту. Ті слова, на думку „Ґазетти дель Пополо" недвозначно виявують італійські наміри супроти Єгипту і важко було би найти причину політичного, господарського чи військового характеру, що перешкоджувала би італійсько-єгипетській приязни збільшуватися.

„МАНІФЕСТАЦІЯ СИЛИ, ЦИВІЛІЗАЦІЇ ТА МИРА".

Так називає Вірджініо Ґайда на сторінках „Джорнале д' Італія" подорож Мусолінія до Лібії, він підкреслює цивілізаційну місію Риму на африканській землі.

Як подає Стефані, населення міста Бенґазі витало Мусолінія з ентузіязмом; меді зложив віринопідданчу чолобитню в імени місцевих музулман перед мечетом. Поодинокі промові підкреслювали льояльну поставу Мусолінія до Ісляму.

„МЕРТВІ ДУШІ".

Львів, 15. березня 1937.

Не про „Мертві душі", відому повість-сатиру М. Гоголя на життя московського дворянства зперед сто літ, що програвало в карти „мертві душі" — своїх кріпаків, буде тут мова. Нині нема вже московського дворянства, нема теж продажі мертвих душ, але саме нині не перевелися ще у нас ріжні національно-політичні комбінації з мертвими душами. Одначе між часами М. Гоголя і тими, в яких живемо, є та ріжниця, що Гоголівських мертвих душ не оживемо, зате нинішні мають бути живі і діяльні.

Отже мертві душі творить нині статистика на нашій етноґрафічній території, передовсім при нагоді переводження загальних переписів населення. На терені Галичини колишня Австрія перевела пять загальних списів населення згідно із засадами модерної статистики. І так перший спис відбувся в 1869 р., черговий у 1880 р., опісля відбувався спис що десять літ з останнім у 1910 р. У перших двох списах нема ще в Галичині мертвих душ, принайменше були це факти відокремлені і рідкі. Національна статистика відповідала приблизно віроісповідній, або іншими словами: греко-католиків, що з правила уживали української (руської) розговірної мови, записували до 1880 р. за українців (русинів), до яких тут і там вчислювали теж і деяку частину латинників, що крім віроісповідання не ріжнилися рішуче нічим від своїх сусідів греко-католиків і завжди та всюди вживали української мови, не почуваючись поляками.

Але з хвилиною зміцнення польської адміністрації в Галичині та з хвилиною переходу повноти влади у польські руки зявляються у списах щораз то більше масово „мертві душі", себто греко-католики українці (русини), яких конскрипційний комісар — з правила поляк — записував без їх відома і згоди в конскрипційних аркушах за поляків. Особливо робили це з особами з мішаних подруж. Робили це не лише на середущому і північному Поділлі, де відсоток римо-католиків був уже й тоді доволі високий, але ревні конскрипційні комісарі поляки робили це і в деяких наших карпатських селах, де римо-католиків нема зовсім, і де буквально ніхто з місцевого населення не знав і не розумів польської мови. Так було нпр. зі селом Хромогорб біля Сколього, яке при конскрипції в 1900 р. записано в цілости як польське. На цю фабрикацію „мертвих душ" для польських інтересів звернув свого часу увагу один з наших перших дослідників національної статистики, пок. д-р Володимир Охримович, у своїй розвідці про вислідн загального перепису населення у Східній Галичині за рр. 1890 і 1900 під віроісповідним і національним оглядом. Такі цікаві і науково обосновані досліди з ділянки демоґрафії і статистики українських земель веде нині д-р Володимир Кубійович, що видає теж відповідні мапи.

Та вже справді масово появилися „мертві душі" у польських офіціяльних переписах населення з 1921 і 1931 р. Йдуть вони на сотки тисяч, не тільки в Галичині, зокрема на Поділлі, національно найбільше освідомленому й активному, але й на північних землях, передовсім на Холмщині і Поліссі. По переписі з 9. грудня 1931 р. польське населення творить абсолютну більшість у таких східно-галицьких повітах у тернопільському воєвідстві: Скалат (66.6 прц.), Тернопіль (66.4 прц.), Теребовля (60.9 прц.), Перемишляни (58.3 прц.) і Камінка Струмилова (51.1 прц.). З 17 повітів цього воєвідства тільки три повіти мають понад 60 прц. непольського населення, а саме Броди (63.4 прц.), Радехів (63.3 прц.) і Заліщики (61.4 прц.). Один повіт — Збараж — має 50.0 прц. (половину) непольського населення, інші мало що більше понад 50 прц. У львівському воєвідстві непольське населення поза містом Львовом творить меншість у таких повітах: Ярослав (17.7 прц.), Сянік (40.2 прц.), Львів-повіт (43.8 прц.), Мостиська (44.0 прц.) і Перемишль (46.8 прц.). Тільки у станиславівському воєвідстві у всіх повітах непольське населення має перевагу понад 60 прц., при чому Товмач має 61.8 прц., Городенка 69.8 прц., інші понад 70 прц. На Волині всі повіти мають непольського населення понад 70 прц. Слід памятати, що до польського населення враховано тут усіх римо-католиків, сотки тисяч греко-католиків, частину жидів і частину православних. Інші дрібні етнічні ґрупи (німці, чехи і москалі), яких частину причислено теж до польської національности, не грають тут ніякої поважнішої ролі.

Подрібна публікація про віроісповідну і національну статистику істнує в Польщі лише на основі перепису з 30. вересня 1921 р. Студія цієї статистики для нас незвичайно цікава, бо з неї можна переконатися, що сотки сіл у Східній Галичині чисто українських або з величезною українською перевагою записано тоді за польські. Клясичним прикладом цього є хочби село Прошова, тернопільського повіту, перед повоєнною мазурською кольонізацією чисто українське, де, крім місцевого пароха та його родини, усіх греко-католиків, свідомих українців, записано за поляків, творячи з них ось-так „мертві душі".

Ці „мертві душі" може не булиб для нас страшні, бо на ділі вони дальше живі і часто навіть активні українці, якщоб вони не грали проти нас політичної ролі. Поминаємо те, що на них безкритично покликується майже кожний поляк і польська преса, в українських справах нетямуща і крайне злобна. Чейже ніхто, що знає хоч згрубша демографічні та віроісповідно-національні відносини у Східній Галичині з власної обсервації, не повірить у те, щоб нпр. у тернопільському повіті всі українці разом з „русинами" (як це подає статистика з 1931 р., хоч там не було таких рубрик) та численними жидами (їх самих є понад 10 прц. загалу населення в повіті з містами) творили тільки одну третину загалу населення в повіті. А виходить, що в тернопільському повіті українського (руського) населення є мало що більше, як одна третя частина, хоч греко-католики — всі без вимку безсумнівні українці — творять половину населення. Отже виходить, що більшість греко-католиків записано тут офіціяльно за поляків. Те саме явище є в кількох інших подільських повітах.

Політичну ролю грають „мертві душі" передовсім при нагоді всяких виборів, у першу чергу в шкільництві при означуванні мови навчання на основі мовного шкільного закону з 31. липня 1924 р.

На хвилину залишім на боці „мертві душі" греко-катол. віроісповідання, що живуть як поляки на сторінках офіціяльної статистики. Для нашого національного життя вони завжди живі і живими залишаться. Але якже виглядає справа з латинниками?

Contra spem spero, як писав пок. д-р В. Охримович, що прийде ще час, коли, якщо не більшість з них, то багато їх стане свідомими українцями. Можливо, що за австрійської влади до того булоб дійшло. Але прийшла Польща і відносини змінились основно. Польські громадянські й урядові чинники розвинули велику акцію за спольщенням латинників, що у своїй масі досі не почувалися зовсім поляками і не вживали навіть між собою ніколи польської мови. Багато працює у цьому напрямі передовсім польське духовенство й учительство, яким у цій справі помагає політична адміністрація і поліція. Добираються і до греко-католиків, домагаючись від них при ріжних нагодах — як нпр. нарцеляції — формального переходу на римо-катол. віроісповідання.

В Галичині обовязує ще й досі австрійський закон з 25. травня 1868 р. (В. з. д. ч. 49) про управильнення міжвіроісповідних відносин громадян, на основі якого кожна особа по скінченні 14 літ життя могла змінити своє віроісповідання звичайним зголошенням до старости. Староство було обовязане таке зголошення приняти до відома і повідомити про це настоятеля віроісповідної громади дотеперішнього віроісповідання, а сам інтересований мав зголоситись до настоятеля нововибраної віроісповідної громади. Ніяких більших формальностей не було і зміну греко-кат. віроісповідання на римо-кат. приймало негайно до відома, а якщо було навпаки, не давало з правила ніякої відповіди, щоб такий перехід унеможливити. Слід тут ще згадати, що на основі постанов згаданого закону зміна віроісповідання батьків потягала за собою автоматично зміну віроісповідання дітей до кінця 7.року життя. Діти від 7. до 14. року життя залишалися при дотеперішньому віроісповіданні.

Католиків обовязують очевидно теж постанови католицького канонічного права, на основі якого на зміну греко-кат. обряду на римо-кат. і навпаки треба дозволу римської курії. У польського римо-кат. духовенства в Галичині ця постанова не істнує і воно, ігноруючи приписану процедуру і компетентну інстанцію, переловлює завзято у свій табор греко-католиків. Істнує теж окрема постанова, що подруги двох католицьких обрядів перед або після вінчання мають право самі рішити, що всі діти, і хлопці і дівчата (на основі згаданого австрійського закону, віроісповідання хлопців ішло за віроісповіданням батька, доньки за матірю,якщо не було іншої постанови батьків), будуть хрещені і виховані в одному обряді і тут цивільна влада не буде мати нічого до говорення.

В Галичині інакше. [illegible] в останніх часах повели масову акцію, зокрема на Поділлі, за вишукуванням греко-католиків, яких родичі чи дальші предки були римо-католиками та змушують їх до повороту на римо-католицизм, що тут вважається за ідентичне з приналежністю до польської національности. Роблять це особливо зі шкільними дітьми з мішаних подруж. Наші пароxи дістають прикази зі староства під загрозою примусу й адміністраційних кар присилати до староства метрики уродження таких греко-католиків, що у своїй ґенеальоґії мали колись, чи мають ще й нині римо-кат. предків. Іде масове воскрешування мертвих для поляків душ з метою зробити з них поляків — хочби проти їх виразної волі. Таке діється в тернопільському повіті, що його хочуть якнайшвидше спольщити, подібно поступають і в інших повітах.

Тернопільське староство розсилає до поодиноких греко-кат. парохіяльних урядів прикази вище згаданого змісту з тим навіть, що від загрози нема відклику. Такий приказ з дати 22 лютого ц. р. ч. А 16. дістав нпр. греко-кат. пар. уряд у Товстолузі з домаганням присилки метрик уродження 17 дівчат, яких матері є римо-кат. обряду, але української національности, що вийшовши заміж за українців греко-католиків, рішили добровільно згідно з постановами католицького канонічного права хрестити і виховувати усі свої діти тільки в греко-кат. обряді.

Ось так історія з „мертвими душами" має сьогодні масовий характер. Причиняється вона до ще більшого національного освідомлення в українському змислі не тільки серед греко-католицьких низів, але — це дуже важне — і серед деяких латинників, які, не зважаючи на натиск, бажають бути по національности українцями. А такі випадки вже далеко не відокремлені. Тому може і сповняться сподівання пок. д-ра В. Охримовича з його висказом contra spem spero про українську національну свідомість латинників.

Д-р Степан Баран.

Церковно-православні непорозуміння.

(Докінчення.)

IV.

КОМУ ПОТРІБНА СОБОРНОПРАВНІСТЬ?*)

Автор статті про „Хаос у Православній Церкві", яка так допекла „прошеним опікунам", висловив погляд, що „соборноправність — найкращий засіб до націоналізації Церкви". Я не поділяю тієї думки, хочби в погляду на фактичні обставини: Ніхто українцям на соборноправність не дозволить, а коли дозволить, то лише в такій формі, яка націоналізації не служитиме. Отже домагатися соробного устрою це значить жити в царині нереальних мрій. Позатим, українці в Польщі мають уже досить „соборного" досвіду: священний Синод, митрополітальна Рада, епархіяльні зїзди... Пора вже звільнитися від ілюзій та шукати річевого засобу до церковної санації.

Засіб такий є і його ми бачимо у Греко-Католицькій Церкві. Завдяки йому, остання не тільки зберігає себе від денаціоналізації, хоч від самих своїх початків істнує як Церква недержавна; але уявляє собою гармонійну органічну сукупність і єдність духовенства й вірних, хоч не бракує ворожих зовнішніх сил, які хотілиб її розсадити, або бодай впровадити в неї заколот.

Соборноправна теорія побудована на переконанні, що єпископат сам собою нездібний кермувати церковними справами, як слід; не знає правдивих потреб церковного життя; не вміє знайти належних способів, щоб їх задовольнити; робить раз-у-раз хибні, шкідливі для церковної справи кроки. Поскільки мова йде про єпископат неєдненої Церкви, подібні явища належать до майже щоденних фактів, досить знаних і висвітлених пресою. Навіть більше: між єпископатом і вірними нема гармонійної єдности; його діяльність — це вияв не сівдомости загального добра, а особистих поглядів, хвилевих переживань, сторонніх суґґестій. Справа календарного стилю в 1924. р., відношення до українізації, богослуження в польській мові, спосіб адміністрування і т. п. — досить переконливо говорять про цей факт, Тому між єпископами і вірними замість єдности — розділ, непорозуміння, боротьба. Ось тут ті, кому на серці лежить добро Церкви, вхопились за думку, як потопаючий за соломку, — впровадити в церковне життя такий порядок, який би зблизив єрархію з вірними, обмежив би її індивідуалізм і самоволю; при якому вона булаб у курсі церковного життя і його потреб, одержувалаб доцільні поради, уникалаб помилкових кроків. Таким порядком є соборноправність. (Порівн. проф. О. Лотоцький, „Автокефалія", 1935. р., стор. 164—165. 173. 176).

Дві точки лежать в її основі, як безперечні. а) нездібність єпископату власними силами кермувати церковним життям і б) право державної влади на участь у церковних справах. Без першої точки соборноправність не має сенсу; без другої — вона не до здійснення, бо нема сили, якаб спонукала єпископа скликати представників церковної громади та рахуватися з їх волею. В Церкві Католицькій нема тих вихідних точок, а тому нема мови про соборноправний устрій: в справах її компетентна влада світська, а єпископат стоїть на такім високім рівні, що цілковито вивязується з дорученого йому завдання „пасти Церкву Господа й Бога" (Діян. XX., 28), творячи разом з іншим духовенством і вірними органічну єдність і цілість.

З погляду містично-таємничого, єпископат католицький і неєднаний, щоб належно виконати своє завдання, одержує благодать, чи ласку Божу, якої не мають звичайні вірні, на якомуб високому щаблі духового удосконалення вони не стояли. Але яка ріжниця в духовім підході того й другого!

Єпископат католицький свідомий, що Господом доручено йому опікуватися вірними; що із своєї праці він має зложити якнайдокладніше справоздання перед Господом: тому й живе він інтересами Церкви і для Церкви; тому — кажучи мовою натуралістичною — кожна клітина його мозку зайнята церковними справами. Ніхто докладніше не знає їх; ніхто ближче не бере їх до свого серця, як він; ніхто не знає церковних потреб більше від нього; тому в справах церковних вірні шукають у нього порад, а не дають йому вказівки; слухають його, а не беруться його повчати. І чим вище стоїть особа на єрархічнім щаблі, тим її свідомість відповідальности глибша, відданість Церкві міцніша, знання церковного життя ширше. Звідти зрозуміла річ, що коли промовляє св. Отець **ex cathedra**, то говорить в імені Церкви й до цілої Церкви, в його словах обявляється найвища самосвідомість Церкви й не тільки самосвідомість Церкви, але й ласка Божа, дана Христом Церкві.

Такого психічного підходу єпископат право-

---

*) При попередній частині цієї статті о. П. Табінського без вини Редакції, просто через помилку друкарні, зазначено „докінчення". На ділі щойно ця частина закінчує статтю; це виходить ясно зі змісту. — **Ред.**

славний не має, і чим вище він стоїть на церковно-адміністраційнім щаблі, тим дальше відходить від загалу вірних; тому й діють у ньому й через нього хвилеві переживання, випадкові впливи, обмежена свідомість і самоволя, часом незрозуміла байдужність до церковних інтересів. Коли одному єпископові нпр. звернули увагу, що багато людей відходить від Церкви, він спокійнісінько відповів: „А наплевать! Пусть себя уходят! На наш век єщо хватіт"... Коли іншому реферували про безрадне положення одної церковної ділянки в його відсутності, він сентиментально-мрійливо згадав: „Ах, Н. Н.! Ви представіть не можетє, как єто цветут апельсіни"... Розуміється, треба з таким єпископатом щось робити, щоб церковна справа не занепала. В таких умовинах повстає зрозуміло серед вірних змагання до соборноправности.

Але це не є вихід одинокий і найкращий. Греко-католицька Церква дає собою переконливий доказ, що для нормалізації церковного життя православним взагалі, а українцям — зокрема, потрібний єпископат з правдивими католицькими питоменностями. Його вони матимуть, коли усвідомлять собі джерело церковних непорядків і скінчать нарешті з церковним розколом.

V.

ПУСТЕ СТРАХАННЯ.

„Пропаганда унії повелаб українське суспільство до тяжкої релігійної боротьби й ворожнечі" — лякають нас устами проф. Ів. Власовського й Вол. Дух. Консисторія й ВУО. Це аргумент, поцілений у патріотизм греко-католиків, щоб відвернути їх симпатії від поєднавчої акції. Аргумент — на мою думку — нестійний.

В минулому була справді в українськім суспільстві гостра реакція й боротьба проти церковного поєднання. Які були її причини? Передовсім завинила тут невластива організація поєднавчої акції. Дуже значну ролю відогравала теж агітація і провокація збоку чужинців-греків і москалів. Агітація тим лекше оплутувала своїми тенетами наше суспільство, що вага церковного поєднання ще не могла бути оцінена на площині життєвого досвіду.

Нині справа стоїть цілком інакше. Поминаючи питання про організацію поєднавчої праці, можемо бути певними, що ніякі зусилля чужинецької пропаганди не зуміють втягнути українського громадянства у внутрішню боротьбу на релігійнім тлі — вони розібються об національну його свідомість, як рівнож об свідомість конечної й радикальної санації православія.

А саме головне — історія зробила підрахунок борні проти унії й за унію, національно-культурних зисків і втрат. Білянс маємо такий: а) комунізм, безбожництво, загальне культурне пониження, слаба національна свідомість — по одним боці; б) жива церковна релігійність, висока суспільна культура, глибока національна свідомість — по другім; б) чужа єрархія, чужий обряд, використування релігійности в інтересах денаціоналізації — в одних; рідна єрархія, традиційний обряд, національна Церква — в других.

Ілюструємо це зіставлення конкретним прикладом. Згідно з статистичними матеріялами з 1934. р., (Український Статистичний Річник 1935. р., стор. 180 і 184), українська періодична преса в УСРР нараховувала зазначеного року 386 видань, у Галичині 112, на Волині з Хломщиною й Поліссям — 8 (правдоподібно разом з утраквістичними). Пересічно одно періодичне видання падало в УСРР — на 100.000 осіб, на території за сокальським кордоном — на 310.000, в Галичині — на 30.000... Чи це не багатомовний покажчик, до чого доробилася Україна православна й греко-католицька? Преса, можна сказати, є абсолютним мірником не тільки культури народу, а і його національної свідомости та суспільної солідарности Як високо **стоїть** греко-католицьке громадянство під цим останнім оглядом, про це кажуть самі чолові провідники ВУО: вони кидають йому обвинувачення в українськім шовінізмі, („Вол. Слово", ч.7.)*), а тим самим виказують нижчість власної національної свідомости (обвинувачення цілком фальшиве: шовінізм заперечує іншим народам право на істнування й відбирає їм засоби істнування — греко-католиків цим попрікнути не можна).

*) Пан В. Островський у статті „Обережно з критикою церковно-православних справ" („Діло", ч. 52), називає Православну Церкву на північно-західних землях, як і греко-католицьку в Галичині, без усяких застережень „Церквою Українською", „національною, звязаною з усім нашим минулим, з нашою культурою, з нашою психікою".

Подібний погляд висловлюється на сторінках преси уперше. Є це очевидне підсовування під термін „український" іншого, невластивого йому сенсу. Таким шляхом можна впевняти, що взагалі нема православія московського й московської культури — є лише українська, наша національна: бож „їли із спільного казанка". Погоджуюсь цілком з приміткою, яку до статті п. В. Островського додала Редакція „Діла": це твердження п. Островського найбільш — делікатно кажучи — „спірне". Що інше казати про українське історичне походження православія і його ідейні невикривлені питоменности, а цілком що інше — приписувати **нинішньому** православію варшавського взірку на Волині прикмети, яких воно не має. Пана В. Островського просто не розуміємо: ми розумілиб його, колиб він казав, що болів з приводу затрати історичного національно-українського характеру у нинішнього православія в Польщі; колиб він поручав боротися далі за ті шляхи відродження православія, що їх помічалось в Українській Православній Церкві митроп. Липківського на Наддніпрянщині — то можнаб з ним полемізувати про реальну вартість його сподівань. Але не розуміємо, як старий і поважний православний та громадянський діяч може ставити твердження, що не витримують ніякого порівнання з дійсним станом річей

Таким чином життя довело, яка з церковних форм була для українського народу найбільш конструктивною і продуктивною. Будемо вірити, що наука ця для нашого громадянства не пройде без усякого пожитку, і тяжкої помилки минулого воно вже не повторить.

Та може православні українці такі привязані до православія, що ставлять його вище культурних і національних рацій? Цього ніяк не видно. Навпаки, познаки часу викликують тривогу за будуче їх релігійної культури, якщо на поміч їй не поспішить поєднавча акція. На Великій Україні Михайлівський монастир — одну з найвизначніших українських святинь — цілковито зруйновано; Київо-Печерську Лавру обернено на безбожницький музей, мощі її святих — на експонати безбожницької пропаганди, її бібліотеку вивозять на продаж за кордон... У Польщі святині порожніють, свобідно шириться безбожництво й сектярство в крайніх формах; у Кремянці — під боком Дух. Консисторії — евангелики видають свій орган („Євангельське Слово"); згідно з даними (без сумніву дуже скромними) Волин. Місійного Комітету 1. І. 1936. р. нараховувалося на Волині 22.210 сектярів і безбожників („Церква й Нарід" 1936. р., ч. 12—13), що становить 1,6% українського населення Волині...

Супроти цих сумних фактів і Вол. Дух. Консисторія і ВУО з проф. Ів. Власовським зберігають цілком зимну кров, не алярмують, не пробують промовити до совісти сектярів і безбожників погрозою релігійної боротьби та внутрішньої ворожнечі. Що більше: сам проф. Ів. Власовський, поки П. Певний не затягнув його до рядів ВУО, був чоловою фігурою серед волинських соціялістів-радикалів (послом до польського сойму) і напевне не розходився з ними в поглядах на православія. Як бачимо, з боку нинішніх оборонців незєдинаного православія сектярство й безбожництво менш небезпечні й більш толеруються, ніж церковне поєднання. Лише воно викликає в їх уявленні примари середневічної боротьби

о. П. Табінський.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 11.

О. БУЖАНИН. 3

Вдячний учень.

(Докінчення).

II.

Максьо зник з обрію. Три місяці про нього ніхто нічого не чув.

Раптом серед гімназистів загуло:

— Максьо заклав крамницю... на Широкій вулиці... із харчевими товарами... Ходімо хлопці, до нього, треба його підтримати!

— Чули? — заявив в учительській історик — Максьо крамницю відкрив.

— Туди йому й дорога. Я завжди казав, що з нього нічого не буде! — махнув рукою директор. — Добре, що ми позбулися його.

— Не знаю, чи втримається, — зауважив історик, — пункт невідповідний, товарів як кіт наплакав. Хто до нього піде?

Професорка Білявська мовчки всміхнулася.

— Не кажіть, сказав математик, — усі служниці пішли до нього, в черзі стоять. І не тільки служниці, — додав, глянувши на Білявську, — і панночки, навіть пані. Зрештою, не дивно: цій — дотепне слово, цій — комплімент, тій — ніжний погляд, а тій — подаруночок...

— Вітрогон хлопець, — призирливо кинув директор.

Про Макся на якийсь час призабули. Минув рік. І раптом в учительській заговорили:

— Максьо розширив свою крамницю і купив збіч другу.

Білявська непомітно посміхнулася.

Директор буцім-то не чув. Лише математик пробубонів під вусами.

— Розумніший від нас. Вимотаєш тут свої нерви, втратиш здоровля, наголодуєшся, а на старість іди жебрати. А він буде незалежною й забезпеченою людиною...

— Зате не кожний захоче йому руку подати, кинув призирливо директор.

Минув ще рік.

— Чули? Максьо, як кажуть, має власний дім будувати...

— Так, зробив діло. А ми думали, що пропаде хлопець, — мягко сказав директор. — Що-ж, знайшов свій шлях! Це дуже важне в житті піти властивим шляхом.

III.

Минуло пять літ.

Педагогічна рада запросила видатніших та заможніших громадян міста та з повіту на нараду. Одно з запрошень було заадресоване: „До Високоповажаного Пана Максима Івановича Гнатюка в місці". Лист починався: „Маю честь запросити Вас, В. П., на нараду в справі матеріяльного забезпечення нашої гімназії" і т. д., а кінчався: „З поважанням Директор..."

Максьо всміхнувся.

Гімназійна саля була виповнена по береги: духовні, урядовці, міщани, селяни. Директор привітав Макся дуже сердечно і довів його до перших рядів крісел. Усі дивилися на нього, як на особливого гостя, кланялися здалека, всміхалися.

Максьо озирнувся. В кутках та при задній стіні скромно стояли його колишні товариші-матуристи та студенти, які або сиділи при батьках або заробляли лекціями, бо не мали защо виїхати на студії.

Директор виголосив гарячу промову, закликаючи громадянство до помочі українській приватній гімназії. Говорив він про те, що гімназія виводить молодь на ширші та світлі шляхи життя, дає громадянству освічених молодих людей, майбутніх провідників народу, будівничих нового кращого життя...

Почалася дискусія. Посипалися ріжні проекти. Щораз хтось вказував на якісь нові джерела доходів. Нарешті один із присутніх порадив увести національний податок.

То той, то інший поглядав на Гнатюка й в очах світилося:

— Оцей міг би дати... і немало міг би дати..

Знову почалася дебата.

Наприкінці забрав голос Гнатюк.

— Я гімназії не скінчив, бо пан директор змусив мене виступити з неї. І власне за те, що мене своєчасно з цих стін вигнали, складаю подяку пану директорові і всім давнім моїм учителям, що приєдналися до його думки. Колиб пан директор спізнився ще хоча на рік, то я стояв би там у кутку з моїми товаришами і думав би, що завтра буду їсти. За це єдино мудре становище п. директора до мене, обіцяю, якщо моя пожертва буде принята, щомісяця, аж до відклику, жертвувати на гімназію більшу суму, розмір якої означу, коли ознайомлюся ближче з потребами гімназії. Зазначую, що роблю це з вдячности за те, що своєчасно мене з гімназії вигнали...

Кілька хвилин панувала на салі мертва тиша.

Перша заплескала професорка Білявська, а за нею — всі...

Пошануймо 25-і роковини смерти композитора о. Віктора Матюка!

Кожне громадянство розвивається та виростає на спадщинних цінностях своїх батьків — громадських діячів і духових творців. Ті цінності це — ланки, що вяжуть між собою покоління народу, звязують його вчорашній день із нинішнім і майбутнім. Тимто й сучасне покоління має обовязок супроти всіх минулих і зокрема святий обовязок супроти свого попереднього покоління: зберегти трівалу память його заслуг.

Дня 8. квітня 1937 р. минає чверть століття від смерти **о. Віктора Матюка**, широко в народі відомого та любленого співця-композитора. І хоч як багато за той час змінилося, хоч як буйно розрослося в нас культурне та зокрема музичне життя, то вклад у скарбницю нашої музики, що його дав наш композитор, залишається трівалим. Бож нічого не втратила зі своїх весняних пахощів його безсмертна „Цвітка дрібная", однаково й досі крилами пісні линє любовний спів до верхів гір рідного краю („Крилець") і далі живе вічна, як ті наші зелені ниви, пісня „Родимий краю". А наше старше громадянство нераз любою згадкою обіймає передвоєнну добу, коли від Матюкового прольогу із драми „Інвалід" або пісні „Прийди, весно...", до того з достроєм орхестри, гриміли наші концертові салі. Неодин із них згадає, з яким захопленням наші аматорські гуртки грали колись співогру „Капраль Тимко" з її дзвінкими піснями „Родимий краю" та молитвою „Отче небесний". Неодин пригадає собі колись популярні, тепер уже призабуті пісні, такі, як дует: „Вийди, ах, вийди", або пісню мисливця „Вже сонце високо" із мельодрами „Сила любови".

Не будемо перечисляти всіх творів Матюка, не будемо нагадувати його значних заслуг для церковної музики, для співу, для музичної літератури. Ми хочемо тільки цими словами поставити перед очі громади постать людини, що полишила такі великі сліди в історії нашої культури.

25-і роковини смерти о. Віктора Матюка збігаються із 100-літтям „Русалки Дністрової", що під її знаком і почалася творчість наших перших композиторів, зокрема карівського Співця. Святкуючи 100-ліття „Русалки", наше громадянство, зокрема наші музичні кола, не можуть забути про відсвяткування памяти о. Віктора Матюка так, як він на це собі заслужив.

Думку відсвяткувати гідно память о. В. Матюка кинуло село Карів — місце душпастирської, композиторської та громадської його праці, місце вічного його спочинку. Село це — устами заснованої Покійником місцевої читальні „Просвіти" — звертається до загалу громадянства із покликом: **Поставмо памятник на Його могилі!**

З тією метою утворився вже місцевий Комітет для збирання потрібних грошей. Село Карів і Родина Покійника склали вже чи зголосили свої датки на ту ціль. По дальшу поміч Комітет звернувся до наших центральних культурних установ у Львові.

Представники підписаних установ із великою радістю і признанням витають щасливу й висококультурну думку карівських селян, переймають її за свою і звертаються до всієї української суспільности в краю й поза краєм і передовсім до духовенства та всіх музичних і співочих товариств та кружків — із гарячим закликом: надсилати свої **грошеві жертви** на згадану ціль до Центрального Комітету на адресу: **Львів, Центробанк, конто ч. 12.900** (Памятник о. В. Матюка), а якщо до чого. коли кому догідніше, на руки Місцевого Комітету на адресу: Андрій Сайчук, Карів, Брукенталь к. Угнова.

Всі українські краєві й позакраєві часописи просимо цей заклик передрукувати.

Львів—Карів, 4. березня 1937.

За Головний Виділ Товариства „Просвіта" у Львові: Д-р І. Брик, голова. М. Дужий, секр.
За Музичне Т-во ім. М. Лисенка у Львові: Й. Дрималик, голова. Іл. Гриневецький, секр.
За Союз Українських Професійних Музик у Львові: В. Барвінський, гол., Р. Сімович, секр.
За Співочі Товариства у Львові:
Львівський „Боян": Іл. Гриневецький, голова, О. Левицька, секр.
„Бандурист": Д.Породко, гол., О. Микитей,секр.
„Сурма": Яр. Гузар, гол., Б. Тарновецький, секр.
За Місцевий Комітет при читальні „Просвіти" в Карові: П. Боднарчук, голова; А. Сайчук, скарбник; І. Воронка, секретар.
За Центральний Діловий Комітет у Львові: Д-р Ст. Людкевич, Д-р Б. Кудрик, Т. Мусій.

У 60-ліття Гр. Тершаківця.

До гуртка найзамітніших українських селянських діячів у краю належить безперечно посол Гринько Тершаковець, господар з Якимчиць біля Комарна, повіт Рудки, що в дні 15. лютого цього року скінчив 60 літ життя. Гринько Тершаковець уродився 15. лютого 1877 р. в Якимчицях, рудецького повіту, в селянській родині і вже від наймолодших літ, скінчивши місцеву народню школу, почав цікавитись загально-національними справами і брати в них участь. Вислуживши три роки обовязкової військової служби при 89. городецькім полку піхоти зі ступнем десятника (цуґсфірера), вернувся у своє рідне село й одружившись небавком, зачав господарити на своїй батьківщині і займатись рівночасно й ширшою народньою працею освітньою, господарською і політичною.

Зачав від „Просвіти", якої членом є від 14. року життя. Був орґанізатором низки читалень „Просвіти" в рудецькім повіті, як теж і філії „Просвіти" в Комарні, у якої виділі засідав довгі роки; за заслуги на просвітянському полі іменовано його почесним членом Матірнього Товариства „Просвіта". Пос. Тершаківцеві не була чужа і сільсько-господарська та кооперативна праця в повіті. Належав до творців розбудови „Сільського Господаря" з хвилиною, як ця установа, перенесена з Олеська до Львова, стала нашою краєвою хліборобською орґанізацією. Він став тоді членом Головної Ради „Сільського Господаря", де працює і досі; разом з о. Ст. Онишкевичем є вони нині єдиними живими членами першої Ради. Повстання кружків „Сільського Господаря" і його філії в Комарні, якої головою є він від 1911 р. та кооператив включно з Повітовим Союзом Кооператив у рудецькім повіті— це теж у великій мірі заслуга Гр. Тершаківця. Перед війною був членом Тіснішого Народнього Комітету Української Національно-Демократичної Партії; сьогодні є членом президії Центрального Комітету УНДО.

Громадянську працю проявив пос. Тершаковець передовсім на політичному полі, як молодий співробітник о. Степана Онишкевича, парляментарного посла і пароха Хишевич — сьогодні Купнович. Брав живу участь як добрий і річевий промовець на вічах у часі аґітації за виборчою реформою до австрійського парляменту в рр. 1905 до 1907 та при парляментарних виборах у 1907 і 1911 р. і при соймових у 1908 р., не будучи при цьому ніколи вічевим демаґоґом. Своєю працею став популярним у повіті і при виборах до галицького сойму 30. червня 1913 р. став послом Рудеччини зі сільської курії, здобувши вперше посольський мандат проти всесильного там графа Скарбка.

Змобілізований у часі світової війни перебув облогу Перемишля і з його упадком у березні 1915 р. дістався до російського полону, який перебув у ріжних таборах у Туркестані. На вістку, що в Києві орґанізується українська держава, прибув туди і працював у Галицько-Буковинськім Комітеті допомоги жертвам війни та проводив на вічу в Педаґоґічному Музею.

Перед розпадом Австро-Угорщини вернувся з полону до краю і взяв участь в Українській Конституанті у Львові 19. жовтня 1918 р., опісля в орґанізації української влади у свому повіті. По приході поляків його арештували і поставили перед воєнний суд у Перемишлі, опісля інтернували в таборі в Демблїні. Вдруге арештували його в часі соймових виборів у 1922 р.

Послує до польського сойму зі самбірської округи Гринько Тершаковець увесь час від 1928 р. і свої обовязки в терені та в соймі сповняв завжди і сповняє досі якнайсовісніше. Словом, є він зразковим селянином патріотом та діячем і є чинний і творчий донині в ріжних ділянках національного життя.

Присвячуючи цих кілька слів діяльності посла Гринька Тершаківця, що свої статті на політичні і господарські теми містив м. ін. на сторінках „Діла", бажаємо йому з нагоди його 60-ліття довгого і кріпкого здоровля та дальших успіхів у його народній праці.

У справі Пласту на Закарпатті.

В „Ділі" й інших українських часописах Галичини появилася була вістка, що чехословацька влада і Союз пластунів у Празі розвязали „Команду українського пласту в Ужгороді". В цьому ділі звернулися ми до д-ра Володимира Бірчака й дістали таке вияснення:

Вістка, яка появилася була в українських часописах у Галичині і яку передрукували деякі чеські часописи, спричинила, що... цими днями Союз пластунів у Празі, вичитавши цю вістку в часописах, звернувся до нас із запитом, що є на ділі, бо Союз про цю справу не знає нічого... Вістка про розвязання не відповідає правді і, на жаль, українські часописи з Галичини впали жертвою злобної містифікації, або невідповідальної несовісности. Однак правдоподібно, що ця вістка повстала на основі того, що тепер переводиться реорганізація пласту всіх народностей П. Р.

Дотепер було на Підк. Руси одно товариство на статутах „Союз пластунів і пластунок Підкарпатської Руси", до якого належали з початку пять, опісля чотири народности (українська, чеська, мадярська і жидівська), заступлені своїми делегатами. Управу того Союзу вибирали делегати пластунів всіх народностей.

Ця організація вдоволяла спочатку, коли число пластунів поодиноких народностей було менше, однак із зростом числа курінів поодиноких народностей та із поширенням пластової ідеї Союз пластунів показався тяжким, досить складним тілом, який не міг скоро й точно виконувати свого завдання. Вже в 1933. році на Загальних Зборах Союзу пластунів Підк. Руси в Берегові виступили були пластуни — між іншими і я — з домаганням, щоб **розвязати дотеперішній Союз пластунів та щоб кожна народність мала свою власну пластову організацію у формі статутового товариства, і щойно ті всі пластові статутові товариства поодиноких народностей нехай злучаться для зреалізування спільних пластових цілей у федерацію, до якої висилалиб своїх відпоручників, пропорціонально до числа курінів.** На чолі тієї орґанізації стоялаб рада, іменована на внесок делеґатів Союзом пластунів у Празі.

За цим проектом реорганізації стояли крім мене члени Союзу пластунів Підк. Руси і делеґат із Праги бр. Новак, люди, які найліпше знали стан річей і були обізнані з трудношами, які Союз пластунів Підк. Руси мусів поборювати. На жаль, ця думка не знайшла в 1933. р. зрозуміння між членами і її відложено. Шойно в 1936. **за згодою всіх народностей** на Загальних Зборах в Ужгороді 7. травня 1936. р. **ухвалено розвязати дотеперішній Союз пластунів П. Р.** Далі ухвалено, щоб **кожна народність заложила своє статутове пластове товариство,** а ті всі пластові, самостійні товариства заложать нову федерацію: **„Союз пластунів і пластунок П Р.".**

Начальництво Союзу пластунів і пластунок у Празі на цю реорганізацію згодилося, при чому заложення Союзу українських пластунів і пластунок П. Р. відбудеться в найближчих днях.

З вищенаведеного представлення випливає, що дехто не розумів, у чім річ і ліквідацію дотеперішнього Союзу пластунів і пластунок Підк. Руси взяв за розвязання Українського Пласту. Що ця реорганізація, зачата ще в 1933. р. й ухвалена 7. травня 1936., не має нічого спільного зі справою поїздки бр. А. Ю. Шереґія до І'умунії в літі 1936. — ясно!

Такий дійсний стан справи.

—o—

Ненаситні ендецькі апетити.

СХОДИНИ ЧЛЕНІВ „ЗЄДНОЧЕНЯ ПОЛЯКУФ ЗЄМІ ЧЕРВЄНЬСКЕЙ“.

Минулої неділі відбулись у Львові сходини членів „Зедноченя Полякуф Земі Червеньскей“, присвячені виключно українським справам. Проводив на тих сходинах проф. Ю. Макаревич. Промовляли між іншими проф. Ст. Грабський, проф. Сись і кап. Шмаль. З цілої ендецько-шовіністичної балаканини на цих сходинах цікаві резолюції, що їх ухвалено. Цікаві вони тим, що домагаються реалізації ріжних справ, які властиво вже давно зреалізовані. Домагаються між іншим учасники тих сходин, щоб польська земля і польські нерухомости не сміли переходити в непольські руки. Далі домагаються переведення реформ, які забезпечувалиб у сільських і міських самоуправних органах перевагу польському елементові. В третій резолюції поставлено домагання реалізувати засаду, що кожна польська дитина мусить мати запевнену шкільну науку в польській мові

Справді дивно стає від таких резолюцій, бо годі зрозуміти, чи аранжери цієї протиукраїнської „шопки“ сплять, чи кплять, чи вдають наївних. Адже всі ті домагання в дійсности давно виконані, або тепер їх виконують із гідною кращої справи послідовністю. Польські діти мають запевнену науку в рідній мові, але одночасно українські діти мусять учитись у польській мові вже від першої кляси, і то під проводом учителя-поляка. Що торкається тієї точки резолюції, яка говорить про те, щоб „ніодну пядь землі“ і т. д., то поляки вживають усіх засобів, щоб не продати нічого українцям, бо жидів мабуть ця точка зовсім не торкається...

Справді, ріжношерстні галицькі ендеки стратили вже всякі межі пристойности й не перебирають у засобах політичної боротьби, вважаючи що навіть очевидна брехня є добрим засобом.

Зїзд сільських діячів О. З. Н.

В неділю відбувся у Варшаві зїзд сільських діячів „Обозу Зедночення Народовеґо“. Взяло в ньому участь кількасот осіб. Наради отворив з доручення полк. Коца ґен. Ґаліца. Запросивши гурт людей до президії зїзду, ґен. Ґаліца віддав голос полк. Коцові.

В своїй промові полк. Коц сказав м. ін.: „Життя народу не дасться пошуфлядкувати і поділити на окремі організми. У великій родині всього народу нема окремого життя села і зовсім окремого від нього життя міст. Ці дві ділянки життя є зі собою звязані і годі подумати собі трактування їх окремо, як ділянки зі собою неповязані.

Оповіщую, що наш табор зробить по містах усе, щоби приготовити міста приняти і всякнути надмір населення з перелюднених сіл. Будемо спільно працювати, щоб уможливити цей відплив зі села і затримати процес зубожіння селянина з причини дальшого роздріблювання й так уже малих сільських господарств“.

Згадавши, що провід табору буде обережний у доборі людей, які вестимуть працю на окремих теренах, полк. Коц вкінці заявив: Пригадую: кожний, що погоджується з нами, що хоче працювати над обєднанням народу, є нашим приятелем, зовсім незалежно від того, в яких рядах перебував досі.

З промов, які опісля виголошували представники окремих дільниць Польщі, слід відмітити промову Юзефа Рогужа з Бжеська. Він м. ін. підкреслив, що перенаселене галицьке село, не маючи еміграційних можливостей ні праці в промислі, переживає виїмково тяжку крізу. „Тому в першу чергу галицьке село — говорив він — потребує доповнення землею селянських господарств шляхом парцеляції ґрунтів. А що цієї землі на терені Галичини нема стільки, щоб доповнити карловаті господарства, треба уможливити перехід хліборобського населення на західні землі Річипосполитої, щоб там, де справді є умовини господарювання, дати їм змогу істнування“.

Замикаючи зїзд, ґен. Ґаліца подав до відома, що власти сільського відтинку „О. З. Н.“ будуть проголошені в найближчих днях.

Протинаступ червоних.

Комунікати ради оборони Мадриду твердять, що червоні посунулися вперед над Харамою, заняли село Трухіко; взяли в полон 31 італійців та вістрілили 3 національні літаки.

У Саляманці ті вістки заперечують; мадридський уряд — мовляв — хоче фальшивими вістками піднести духа своїх вояків. На ділі Трухіко в руках національних військ, що зістрілили 10 літаків червоних. Нац. війська відбили ворожі протинаступи на астурійському, Ґвадаляхарському і південному фронті та посунулися вперед над Харамою.

По широкому світі.

Румунський міністр освіти К. Анджелеску приїде завтра до Варшави.

Американський президент Рузвельт оголосить мабуть небавом заклик проти зброєнь.

Совітський уряд звільнив естонських рибалок, арештованих на пограничному озері Пейпус.

Французька найвища воєнна рада відбула засідання, на якому розглянула вплив еспанської війни на положення французьких кольоній у північній Африці.

У Палестині убили 3-ох жидівських робітників і 2-ох пастухів та кинули бомби в жидівських кольоніях.

Американський уряд дозволяє виїздити до Еспанії не лише журналістам, але й лікарям та санітарному персоналові.

МІНІСТР БЕК УСТУПАЄ?

Як подає „Польонія“ з Катовиць, у варшавських дипльоматичних і журналістичних колах ходять слухи, що міністр Бек не вернеться на своє становище. Його наслідником був би мабуть амбасадор з Берліна Ліпський.

ТВЕРЕЗІСТЬ Є НАЦІОНАЛЬНИМ ОБОВЯЗКОМ КОЖНОГО УКРАЇНЦЯ.

ВИСЛІД ВИБОРІВ ДО ГРОМАДСЬКИХ РАД У БОЛГАРІЇ.

Болгарська Телеграфічна Агенція повідомляє: В болгарських провінціях Шумен і Пловдів відбулись учора вибори до міських і громадських рад. Вони пройшли спокійно, участь виборців була дуже велика. 80 проц. голосів дістали безпартійні кандидати — решту голосів уневажнено з формальних причин.

Присилайте передплату!

Студентське життя.

ДІЯЛЬНІСТЬ ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ ЛЬВІВСЬКОЇ ПОЛІТЕХНІКИ „ОСНОВА“ В ШК. Р. 1936-37.

В неділю 7. III. ц. р. відбулися Загальні Збори Т-ва „Основа“, одного з найчисленніших і найкраще зорганізованих українських студент. товариств. У звітовому році обєднувала „Основа“ 205 членів, з чого 39 новоприйнятих з першого року студій та 11 новоприйнятих з вищих років студій. Завдяки енергійним заходам Виділу поза рямцями Т-ва залишилось тільки кількох студентів техніків української національности.

Діяльність Т-ва проявлялася в трьох напрямах: 1) допомогова акція для членів Т-ва, 2) наукова праця фахових кружків, 3) культурно-освітня праця.

1) ДОПОМОГОВА АКЦІЯ.

Для успішної праці в допомоговій ділянці істнувала допомогова комісія, що її завданням було давати членам грошеві позички і стягати давні позички від б. членів Т-ва. В цьому році видано позичок на суму 1.117 50 сот. Для незаможніх членів призначувано харчеві і мешканеві стипендії. Таких стипендій видано на суму 2.450 зол. Богато причинилася допомоговій акції харчівня Т-ва під управою студентів, членів „Основи“. Члени Т-ва користали зі спеціяльних харчевих знижок абонаментів, самі дижурували при обідах і за це діставали обіди й вечері. Для поширення допомогової акції орґанізується Комісія посередництва праці, що її завданням буде помагати членам Т-ва вишукувати зарібкому працю. Доходи Т-ва складаються з вкладок членів і зі субвенцій з Політехніки. Слід зазначити, що цьогорічна субвенція була в порівнанні з попередніми дуже мала; заходи, щоб її побільшити, були безуспішні. Зі збірок від української суспільности помочі нема.

2) НАУКОВА ПРАЦЯ.

Наукова праця розвивалася у пятьох фахових кружках, що обєднували членів з поодиноких виділів Політехніки. Кружки влаштовували наукові реферати зі своєї спеціяльности, відбували прогульки до українських і чужих фабрик, вишукували для своїх членів ферійні практики. Звідомлення з ферійних практик становили чи не найцікавіше підложжа для дискусій на ширших сходинах кружків. Кожний має свою фахову бібліотеку. Всіх книжок є в поодиноких кружках 1.147 чисел. З причини малих грошевих засобів багато конче потрібних книжок тяжко було докупитися. Як що року, так і цього влаштовано для кандидатів на перший рік студій підготовчий курс, якого завданням було дати кандидатам потрібне знання при вступнім іспиті на перший рік.

3) КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЯ ПРАЦЯ.

Багато уваги прикладано культ.-освітній праці. В тій ціли істнує при Т-ві культурно-освітня комісія, що її завданням є розбуджувати у чл. Т-ва зацікавленя до сусп. питань, маючи на увазі теперішні часи, коли найбільше треба у нас громадянського виховання. Заходом культ.-осв. комісії улаштовувано в домівці Т-ва відчити головно з ділянки української економії, кооперації і суспільно-політичних питань. Маючи на увазі велике значіння рідно-шкільного виховання і зваживши, що в рідно-шкільній ділянці можна повести широку діяльність, культ.-освітня комісія уладила для членів Т-ва рідношкільний курс, що складався з 4 рефератів провідних наших працівників. Члени Т-ва виїздили в неділі з рефератами у підльвівські села. Таких рефератів відбуто в цьому році 43. Культурно-освітня комісія удержувала читальню, де є українські й деякі чужі часописи. Виділ подбав, щоб українські національні свята були в Т-ві належно вшановані. І так у роковини Базарської Трагедії та в роковини бою під Крутами відбулися святочні сходини з ререфатом, а в Першо-Листопадовому Святі в домівці Українського Технічного Т-ва взяли члени „Основи“ активну участь. Слід зазначити, що Т-во близько співпрацює з Українським Техн. Т-вом, яке опікується „Основою“. Вкінці вдатні традиційні великі вечерниці „Основи“ закінчують цілорічну діяльність Виділу й цілого Т-ва.

Загальні Збори Т-ва 7. III. вибрали новий Виділ, що уконституувався ось-так: Олесницький Роман — голова, Костецький Сергій — заст. голови, Кривенко Мирослав — секретар, Стефанівський Богдан — скарбник, Кравчук Богдан — бібліотекар, Сітницький Юрій — господар, Грень Евген, Соловка Роман і Бараболяк Роман — члени Виділу; Рибачек Роман, Демянчук Іван і Баранський Роман — заступники виділових. Контрольна Комісія: Шухевич Юрій, Сайкевич Олександер і Бобків Гриць.

Слід сподіватися, що новий Виділ зуміє ще більше поглибити працю Т-ва внутрі й назовні.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Геройські діти.

У Будапешті багато тепер говорять про пятнацятилітнього хлопця та шіснацятилітню дівчину, що визначились великою відвагою та притомністю ума!

Хлопець до посилок демаскує бандита-ошуканця.

Йогана Бальога добре знала будапештенська поліція. Був це спритний драб, що замолоду був першим скрипаком у циганській орхестрі. Пізніше взявся за менше мистецьку професію. Своїми ошуканствами здобув собі чималу славу. Цілими роками шукала за ним поліція, щоб прицупнути його за всякі штучки.

У своїй „праці" користувався Бальог оригінальною методою. Приходив до вестибулів великих банків і тут підшукував собі жертву, найчастіше серед післанців і банкових хлопців. Коли тільки молодий післанець вийшов із заінкасованими грішми за двері, миттю схоплював його хтось міцно за рамена. Перед хлопцем стояв пан із пронизливим зором, з чорними бюровими нарукавниками та олівцем за вухом. „Слухай! Заожди! — гремів цей пан — У рахунку зайшла помилка! Дай сюди гроші й зачекай при віконці каси, аж знову прийде на тебе черга. Порядок мусить бути!"

Хлопці-післанці були так легковірні, що віддавали без спротиву гроші і ставали в чергу. Щойно по довгому вижиданні запримічували вони, що їх обманув якийсь драб. Дотепний циган зібрав у той спосіб к. 100.000 пенго!

Але „носив вовк — понесли й вовка"... Циган відсидів три роки і, вийшовши з тюрми, знову взявся з запалом до праці. Та немов на глум — другий раз прискочив його — пятнацятилітній хлопець.

Він не дав себе обманути й закликав поміч. Циган хотів утікти та пятнацятилітній хлопець і люди, що надбігли притримали його й віддали в руки поліції.

Геройська гімназистка.

Учениця гімназії Єлисавети Катруся Фоно стала відомою в цілому Будапешті. Врятувала вона життя малому хлопчині, що топився в Дунаю. Восьмилітній Людвик Дот, що бавився над берегом Дунаю з товаришами, дістав несподівано стусана й упав у воду. Холодна струя вхопила хлопця і понесла кількасот метрів. Саме тоді проходила туди Катруся Фоно. Побачивши, що хлопець от-от потоне, скинула плащ і негайно стрибнула в Дунай. Врятувала хлопця і почала плисти до берега. Нагло сама охляла. Ще трохи й Катруся враз із вирятованим хлопцем булаб пішла на дно. На щастя надїхав берегом віз. Візник кинув у воду дівчині віжки. Таким чином Катруся і хлопець вилізли на беріг.

Тепер лежить геройська дівчина в батьковому домі. Її сили так вичерпані, що Катруся не може ще покинути ліжка. Але вона щаслива, бо врятувала життя і дістала за це золоту медалю.

Акторка схопила судженого.

Від давен давніх мужчини схоплювали жінок і викрадали їх від батьків. Робили це степовики, робили таке старинні, робили це середновічні лицарі... трапляється таке й сьогодні. Але щоб жінка викрала мужчину, то це ще навіть у нинішніх дивоглядних часах виглядає на дивогляд. Така подія трапилась у Буенос-Айресі а її героями було двоє закоханих: він 19-літній студент, вона 18-літня акторка Анні Тарахуна — так вона називається — є пупількою аргентинської публики. Вона закохалась у молодому, гарному студенті Альфреді Сотоба, якому теж молода красуня припала до вподоби. Обоє рішили одружитись, та на перешкоді їхньому коханню станули родичі студента, які рішуче не хотіли погодитись на подружжя свого сина з акторкою. Анні Тарахуна покинула Буенос-Айрес і переселилась до іншого міста, щоб забути свого коханого. І молодий Сотоба думав, що розлука вилічить його з безнадійного кохання. Та кохання було сильніше від їх волі. Анні переконалась, що без коханого не може жити.

Одного дня Альфред Сотоба щез із дому і більше не вернувся. Стривожені родичі повідомили поліцію і подали оголошення до часописів. По 14 днях дістали вони листа від свого сина, який написав, що суджена вивезла його своїм автом. Таку розвязку вважає він найкращою і дуже з неї вдоволений. До дому згодиться викрадений вернутись тільки тоді, коли родичі погодяться на подружжя молодої пари. Очевидно, родичі не мали іншої ради як погодитись на рішення сина.

Бійка за... Венеру з Мільосу.

Про походження Мільонської Венери довідуємось із виданих перед кількома роками памятників маркіза де Фрогов-Льоро, що в 1830. р. як кадет маринарки на кораблі „Есперанс" перебував довший час на острові Мільо, старинному Мельос. Ось що він розказує:

Відкриття селянина.

„Підчас нашого побуту в Мельосі завважив один грецький селянин при копанні землі, що рискаль натрапив на якийсь мур. У цей спосіб відкрив він склепіння. В надії, що може знайде скарб, копав дальше. З великим трудом відкопав двері й розбив їх. На превелике здивування побачив статую чудової краси. Жінка тримала в одній руці яблуко. Селянин догадався, що це статуя богині острова, бо Мельос значить по грецьки яблуко. Статуя була напричуд гарна, а драперії ще побільшували мистецький чар".

Урядовий звіт.

Прегарній тій статуї бракує обох рук, а тодішній урядовий звіт твердить, що її знайшли без рук. Інша вістка суперечить цьому твердженню. Про це розказує ще один кадет на кораблі „Есперанс" Дюмон д'Юрвіль.

Бійка за статую.

„Статуя представляє обнажену жінку, що тримає в лівій руці яблуко, а правою придержує легко драперію, яка спадає недбало до ніг. Та обі руки відломали грецькі, турецькі і французькі вояки, що бились між собою за статую". Уряд хотів затерти те варварство й видав комунікат, що статую знайшли без рук. По 54 роках заперечив це ще один свідок поручник Воттевер.

Подяка.

Отсим почуваюся до обовязку зложити подяку Товариству взаїмних обезпечень на життя „КАРПАТІЯ" у Львові за скоре і без зайвих трудношів виплачення повної обезпеченої суми по мому бл. п. Мужові Іванові Фединському пароховi в Любіню Великім. Скоре й акуратне виплачення обезпеченої суми уповажнює мене поручити це єдине українське Товариство обезпечень на життя „КАРПАТІЯ" у Львові, найширшим колам української суспільности.

Любінь Великий, дня 26. січня 1937.

330 **Ярослава Фединська.**

4.000 „ПРОРОКІВ" У МОСКВІ.

З Москви подають: Характеристичною рисою сьогоднішньої Москви є величезне число ріжних обманців таких, як хіромантів та ворожбитів, що їх налічують тепер у столиці Сов. Росії — 4.000! Цікаве, що совітська влада, яка так завзято нищить релігію, дивиться на ці практики крізь пальці. Зріст скількости таких обманців пояснюють собі особливою психозою, що панує тепер у СССР, де істнують осібні категорії ворожбитів, нпр. для матримоніяльних справ, фінансових, звязків з урядом і т. п. Кажуть, що з ворожбитами мають до діла навіть комісарі й вищі старшини.

ЩО КОШТУВАТИМЕ КОРОНАЦІЯ ЮРІЯ VI?

Коронаційні паради бувають рідко, але коштують британський уряд чимало грошей. Коронація Юрія VI., що відбудеться у травні, коштуватиме 454.000 фун. штер. Направду має вона коштувати 524.000 ф. шт., але сподіються, що 70.000 ф. шт. вернеться з продажі білетів на трибуни здовж траси походу. Це буде найдорожча коронація в історії Великої Британії.

Коронація Юрія IV. в р. 1821. коштувала 238.238 ф. шт., Вільгельма IV. в 1831. р. — 42.298 ф. шт., королевої Вікторії в 1838. р. — 69.421 ф. шт., Едварда VII. в 1902. р. — 193.000 ф. шт., Юрія V. в 1911. р. — 185.000 ф. шт.

Більша частина видатків у теперішній коронації звязана з перебудовою Вестмінстерської катедри.

ДОН КІХОТ І САНЧО ПАНЗА НА МАДРИДСЬКОМУ ФРОНТІ.

В Мадриді укріпили еспанську площу (Пляца де Еспаня), де є памятник „Дон Кіхота". Барикади побудували в цей спосіб, що проходять перед самим памятником, що представляє Дон Кіхота на Росінанті, в повній зброї і Санча Панзу на ослі. В пресі пишуть тепер, що Дон Кіхот і Санчо Панза виїхали на мадридський фронт.

ЗАГУБЛЕНИЙ ЧЕК.

У центральному бюрі нюйорської поліції явився шофер Авґуст Гезер, 24 літ, і вручив урядовцеві листок. Урядовець здивувався, але поглянувши на записку, схвилювався. То був чек на 300.000 долярів льондонської біржі на імя льондонського банку. Шофер Гезер міг без труду зреалізувати чек, бо фірма, що виставила чек, булаб його нітрохи не підозрівала. Здається, що хтось украв, але злодій чи злодії забули або згубили його в авті. Шофер знайшов його у своїй таксівці. Поліція веде слідство у цій дивній справі.

КОГУТЯЧІ БОЇ В АНГЛІЇ.

Товариство охорони звірят подало до відома уряду, що в околицях Льондону відбуваються бої когутів, хоч є законна заборона влади. Видовища орґанізують раннім ранком, на зорі, коли то когути настроєні найбільше боєво.

В звязку з тим подають часописи, що громада відомих англійців прибула недавно до Франції, в Кани з одною метою — приглядатися двобоям когутів. Серед них находився нортумберляндський князь, один із найбагатших людей в Англії, льорд Персі, Джон Бокенен і ін. В палаті громад вніс Мур інтерпеляцію в тій справі, що це недопустиме, щоб люди, які мають в Англії авторитет, давали такий поганий приклад.

НОВИНКИ.

— Найкращі лиси, пелерини виконує і поруч Ю. Глушевський, пл. Капітульна ч. 3., тел. 254—46. Свіжі журнали на рік 1938. 3229

— Магазин постелі Р. Джала, Львів, Хорунщини 3 (побіч кіна „Апольо") поручає ковдри, матраци, постелеве біля і ін. Переробляє ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. 1799 97-100

— Відчит д-ра Дм. Донцова: „Революція 1917 р. на В. Україні" відбудеться на „Бесіді" в суботу 20. березня в год. 6. попол. 436 1—2

— Українська опера у Львові. З музичних кол повідомляють нас, що в перших днях квітня ц. р. виставляє Муз. Т-во ім. Лисенка з нагоди недалеких 25-их роковин смерти Миколи Лисенка, його оперу „Ноктюрн" у злуці зі сценічною виставою „Вечерниць" Нищинського, в новій інструментації д-ра С. Людкевича. Подробиці цієї цікавої оперової вистави будуть в тих днях. 430

— Вже надійшли найновіші весняні зразки рукавичок, панчіх і скарпиток, шаликів, краваток, хустинок, жіночого й мужеського біля і т. п. до кооп. „БАЗАР" у Львові, Руська 3. 438 1—3

— З Муз. Інституту ім. Лисенка. Скрипковий концерт Лесі Деркач (кляса проф. Москвичева) відбудеться в неділю 21. березня год. 7. веч. в Малій Салі. В програмі твори Бетовена, Віотті, Баццині, Губая, Венявського. При фортепіяні про Меланія Байлова. Вступ за програмкою. 440

— Шевченківське свято „Рідної Школи" з независимих причин переложено на черговий день, себто на четвер 18. березня ц. р., год. 7. вечором, в салі театру Ріжнородностей (Народній Дім). Запрошення і білети в книгарні Рідної Школи, Сикстуська 20.

— Незалежницькі прямування українців і їхне відношення до Польщі. На таку тему виголосить ... Ст. Седлецький 17. ц. м. відчит у салі Східного Інституту у Варшаві (Міодова 7, II) заходом Орієнталістичного Кола Молодих (секція українська). Початок в год. 20.

— Зачинають буритися. Перед бюром Фонду праці при вул. Вишневецьких у Львові зібралася минулої суботи юрба безробітних і домагалася, щоби розпочати сезонові роботи. Опісля рушили групами в сторону Ринку, одначе по дорозі розігнала їх поліція. Безробітні вислали делегацію до управи міста.

— Стан озимини на Поділлі загрожений. Безсніжна зима зі сильними морозами знищила на 30 відсотків пшениці й жита, які через мокру осінь пізно засіяно, так що навіть добре не зазеленіли. Березень при дальшій такій погоді докінчить цю небезпечну руїну. Через теплі дні розмерзаються ниви, а нічні морози підтягають коріння слабої озимини догори і виривають їх з ... Вже нині покриті поля жовтою, зісохлою озиминою. Коли таке потриває цілий березень, вся озимина, якої минулої мокрої осені ... засіяно, пропаде. Так мається діло на Поділлі, біля Тернополя та Зборова. Урядові комунікати про добрий стан озимини не відповідають правді.

— Польонізують навіть українські прізвища. Польське видавництво „Трибуна" у Варшаві розіслало недавно гр.-кат. деканальним урядам у Галичині обемисту книжку п. з. „Інформатор Католицького Костела в Польщі на 1936/7 р." Знаходимо там дивоглядно перекручені недоладні прізвища гр.-кат. духовенства, як: замість о. Д. Лопатинський є ks. D. Łopaciński; замість о. Григорій Гірняк — Grzegorz Górniak, о. Василь Лициняк — Bazyli Liciniak; о. Гаврилюк — ks. Gawryluk; о. Гавриїл Костельник — Gabriel Kościelnik; о. Мишковський — ks. Mieszkowski; о. Петро Дзедзик — ks. Piotr Dziedzik; о. Побігушка — ks. Pobieguszka; о. Галандзюк — ks. Gałandziuk; о. Йосиф Дикий — ks. Józef Dziki; о. Прийма — ks. Przyjma; о. Давидзюк — ks. Dawidziuk; о. Стерпюк — ks. Ścierpiuk; о. Іван Райтеровський — ks. Jan Rajterowski; о. Когутяк — Koguciak; о. Вергун — ks. Wergun; о. Лев Залужний — ks. Leon Załużny. Церква св. Юра у Львові названа kościół św. Grzegorza. Так перекручено багато інших прізвищ і назв.

— Страйк коминярів у Львові. На зборах коминярської організації рішено проголосити страйк на знак протесту проти проекту коминярського закону, що хоче працю коминярів віддати управі громади. Коминярі кажуть, що перенеття коминярських концесій міською самоуправою не дає їм запоруки, що вони дістануть працю в нових підприємствах. До страйку приступило 70 робітників.

— Зїзд польських журналістів у Львові. В неділю 14. ц. м. відбувся у Львові зїзд польських журналістів із 3-ох полудневo-східних воєвідств. Зїзд скликало „Зжешене Дзенікажи Польскіх Зем Полудньово-Всходніх", яке створилось недавно по розломі у „Синдикаті дзенікажи львовскіх". На зїзд приїхали представники ріжних провінціональних польських часописів. Зі Львова були представники „Дзенніка Польского, „Гоньца Вечорного" і „Всходу". На цьому зїзді виголосили реферати ред. д-р В. Шт... ред. С. Стажевський, ред. д-р К. Грабик, який дуже обережно порушив теж українські справи та ред. С. Захаріясевич. Після того ухвалено низку резолюцій, в яких підчеркнено конечність посилення польської пресової пропаганди в Галичині. Окрема точка резолюцій присвячена „опіці над польським станом власности землі й нерухомостей та широка акція, щоб наситити польським елементом міста й містечка полудневo-східних воєвідств".

— Найбільша злочинність у львівському воєвідстві. За урядовими обчисленнями поліційна хроніка занотувала в грудні м. р. в цілій Польщі 149 вбивств і 128 випадків намаганого вбивства. Найбільше число вбивств припадає на терен львівського воєвідства, а саме 51. Дальше йдуть воєвідства люблинське, варшавське і т. д. В тернопільському воєвідстві було 25 вбивств, станиславівському 21. Також в інших ділянках злочинности Львів стоїть на першому місці.

— Шевченківські рокоаниш на Україні. На совітській Україні відбулися 9. ц. м. врочистости з приводу 123-их роковин уродин Тараса Шевченка. В Києві в державнім українськім театрі ім. Франка відбулося зібрання, на якому виголосили промови письменники Короленко і Хвиля. Часописи видали числа, присвячені творчости Шевченка.

— З українського життя в Чехословаччині. Т-ва „Просвіта" й Українська Кольонія в Братиславі уладили 7. ц. м. святочні сходини в честь 87-их уродин першого президента чехословацької республики Т. Г. Масарика. Цікавий реферат виголосив інж. О. Яременко. — Управа Громади Кубанців у Празі уконституувалася так: голова Петро Макаренко, заступник інж. Ф. Пухальський, секретар інж. Г. Лошенко, члени М. Бирюк і Ст. Вязовець. (У. Т.).

— Львівська хроніка. Якісь вломники розбили в церкві св. Петра і Павла скарбонку і вкрали 15 зол. — Арештовано Маркуса Вальда під закидом участи в крадежі фільми вартости 5.000 зол. на шкоду кіна „Касіно". — На вул. Городецькій шофер Каз. Маркевич наїхав автом на поліціянта Ант. Балембу і потовк його на цілім тілі.

— Розвязали читальню „Просвіти". Турчанський староста розвязав читальню „Просвіти" в селі Вовче, що істнувала 36 літ. За причину подано недозволену діяльність.

— Зміни в староствах. Повітового старосту в Бродах д-ра Яна Качковського перенесли до Чорткова на рівнорядне становище. Повітового старосту в Перемишлянах Меч. Грозовського перенесли на рівнорядне становище до Бродів. Старостою в Перемишлянах іменували Фр. Мікровіча, дотеперішнього старосту в Острові Мазовецькому, білостоцького воєвідства.

— Краєва хроніка. Станиславівський суд присяжних засудив на 5 літ вязниці шевського челядника Петра Василишина, що вбив підчас праці у варстаті свого товариша Івана Лясковського. — В Перемишлі появилися фальшиві 5-золотові монети. — В Гуменці біля Щирця львівського повіту згоріла в ночі загорода Олени і Марії Маколів, які самі малощо не сталися жертвою вогню. Арештовано двох селян під закидом підпалу.

— Згоріла стирта. В околиці Теребовлі згоріла стирта мішанки вартости 2.700 зол. на шкоду посесора фільварку Вінявка, полк. Бальтазара Непокульчицького. Стирта стояла в полі у віддалі 1 км. від фільварку і була обезпечена на 1.000 зол. Справою занялася поліція.

— За ліцей в Товмачі. В неділю відбулося в Товмачі публичне віче делегатів з поодиноких громад товмацького повіту, які зажадали створення в цьому місті загально-освітного ліцею.

— Знову крадіж під палестинським бюром. До станиславівського купця Лейби Ґелера, що приїхав до Львова, приступило під палестинським бюром на вул. Коперника двох старших жидів і довідавшись, що він хоче зміняти гроші в кількох валютах на палестинські фунти, заявили йому готовість помогти. В брамі камяниці один із них взяв від Ґелера готівку в сумі 4.000 зол. і пішов на перший поверх, щоби виміняти гроші. За хвилю він вернувся і звернув йому коперту, заявляючи, що бюро замкнене. Заки Ґелер заглянув до коперти, оба жиди швидко відійшли. Щойно тоді він переконався, що став жертвою грабунку, бо в коперті замісць своїх грошей знайшов вирізки старих грошей. Справою занялася поліція, яка має занотованих вже багато випадків крадежі під палестинським бюром.

— Вислід міжнародного Шопенівського конкурсу у Варшаві, який на днях закінчився, приніс перемогу представникам Сов. Союзу: першу нагороду Президента Польщі (5.000 зол.) дістав 23-літній одесит Яків Зак, другу (2.500 зол.) 16-літня Роза Тамаркіна. Третю нагороду дістав поляк Вітольд Малцужинський; четверту англієць Ленс Доссор, пяту мадярка Аґі Ямбор. Як бачимо з цього і попередніх конкурсів, у батьківщині Шопена, Польщі, в якій стільки грають і так культивують великого ґенія фортепіяну Шопена, рівень „шопеністів" куди нижчий від інших країв, головно від СССР, країн „вроджених" піяністичних талантів.

— 47.164 студентів у високих школах у Польщі. В академічному році 1935/36 було у високих школах 47.164 слухачів, з того 12.663 жінки. Римо-католицького віроісповідання було 36.731 осіб, греко-католицького 1.422, евангелицького 1.315, православного 1.343, мойсеевого 6.207, інших 143. Перша студентка записалася на Гірничу Академію щойно в році 1928/29 (525 мужчин), але за рік зрезиґнувала. В 1933/34 р. до Гірничої Академії були записані чотири студентки. Перший раз жінки записалися на теольоґію й канонічне право в 1928/29. р.

— До Берези. В останньому часі з терену люблинського воєвідства вислано до Картуської Берези 15 комуністів за протидержавну діяльність. Крім того із Седлець вислано Франца Патайчука, голову секції земних робітників.

— Б. учень рабіна вихрестився. В Берестi викликав велику сензацію електротехнік Шмуль Гродзінський, жид, принявши християнську віру. Він вже 12 літ жонатий і має 7 дітей. Недавно тому залюбився в християнці і під її впливом вихрестився. Жінка забрала з собою всі діти і виїхала до Варшави, де звернулась за радою до варшавського рабіна, якого її чоловік був колись учнем.

— На залізничий дворець в Освенцімі заїхав перед кількома днями потяг з окровавленими колесами та з шапкою поліціянта на одній оси. Показалося, що потяг переїхав поліціянта, який їхав ровером здовж залізничного шляху. Його знайшли оподалік пошматованого.

— Смерть на даху. В Мінську Мазовецькому 18-літній Владислав Селяк виліз на дах, щоб заложити радієву антену. Перетягаючи дріт, зачепив за провід високої електричної напруги і згинув на місці.

— Брат убив брата. В Люблині банковий урядовець м-р Ян Андрейчак застрілив з револьверу свого 20-літнього брата, дентистичного техніка, опісля відобрав собі життя. Причиною трагедії були родинні непорозуміння.

— 700-ліття Берліна. В столиці німецької держави відбудеться в серпні ц. р. вистава, присвячена розвоєві Берліна впродовж 700-літнього істнування міста. Вистава представить стадії розвитку Берліна від часу, як був малим середньовічним містечком, аж до нині.

— Спомини кн. Віндсору. Англійська преса повідомляє, що кн. Віндсор викінчує свої спомини, що обіймають роки 1900—1930. Книжка вийде незабаром з друку. Книжка не має політичного характеру ані полемічних уступів.

З нашого театру.

ТЕАТР „ЗАГРАВА" В КОЛОМИЇ — „МУРАВЛІ", комедія на три дії Меріям-Лужницького.

Нова песа Меріяма-Лужницького „Муравлі" вказує на те, що зміна обставин вливає теж на зміну тем авторів.

Муравельним, впертим трудом, серед безнастанних невдач і нових починів твориться в нас купецький стан проти старих звичок і заскорузлих поглядів. Нові люди, зустрічаючись із давнім традиційним середовищем зазнають багато несподіванок.

У кривому зеркалі погідної, не надмірно сатиричної, не надто іронічної в міру сентиментальної, нескладної та проте цікавої комедії зарисовуються постаті світа, що минає: декана Шалуського (Боровик), ідеаліста-емерита Матвія (Рудакевич), урядовців малого містечка, аптикаря, і того нового покоління, що ще звязане з поглядами батьків. Мягкотілим, так ще незарадним представником і провісником нових економічних конечностей тих, що шукають не посад, а самостійних купецьких варстатів праці є в комедії тільки одна людина — Володимир Річевський (Левицький). Є він ще дуже романтичним купцем, для якого відемне сальдо в любовному розрахунку з деканівною Надею (Левицька) куди важливіша позиція у білянсі ніж банкроцтво власної крамниці. Та щасливим випадком найдеться дівчина, що вирівняє відемне сальдо його серця, найдеться сірий герой купецької ідеольогії, субєкт Грисік, що своїми ощадностями вирівняє відемне сальдо кишені свого шефа. Цей симпатичний Грисік не тільки поцукрує своїми ощадностями гірку долю свого шефа, але — (слухайте кандидати на українських Рокфелерів та не наслідуйте!) волітиме підрядне, супокійне становище помічника у крамниці, від небезпечної відповідальности самостійного становища спільника! Яке це само про себе неймовірне, але яке правдиве у скалі української психіки!..

Ощю живу, цікаву, актуальну комедію відіграв увесь ансамбль знаменито. Блавацький був чотирнацять-каратовим золотим молодцем без золота, Рудакевич шляхотним ідеалістом і ідеольогом, Бабця чудовим музейним реліктом померлих епох, Паздрій Грисіком у знаменитому гатунку. Глядачі пізнавали на сцені своїх знайомих, навіть себе самих і добре бавились.

ТЕАТР „ЗАГРАВА" В КОЛОМИЇ — „ТАРАС ШЕВЧЕНКО" — чотири картини із життя поета, З. Тарнавського.

Остання вистава театру „Заграва" „Тарас Шевченко", чотири картини із життя поета пера Зенона Тарнавського продовжує знану з „Камо грядеши" лінію, щоб створити „театр спільноти". З тією думкою звертається він до таких збірних почувань, як національні та релігійні, щоб із них черпати свою силу на глядачів. Так повстали чотири картини з життя Шевченка „Два світи" (Шевченко на грані дворянського і мужицького світа в 1840. р. в маєтку кн. Рєпніна), „Двоголовий орел" (Шевченко у слідстві 1847. р.), „На засланні" і „Вмірає людина". Песа не могла у своїх доволі вузьких рямках помістити велитенської постаті Шевченка як геніяльного поета та національного пробудника.

Автор і режисер брали з творів і життя Шевченка тільки те, що конечне було для характеристики Шевченка-людини. Для іншого підходу требаб великого драматурга і духової зрілости, приближеної до зрілости Шевченка. Хто бачить людину в генію, а не генія в людині, мусить само собою зректись деяких драматичних можливостей. Не дивота, що Шевченко на грані дворянського і мужицького світа мав мало із старинного героя на роздоріжжі, а Шевченко перед слідчою комісією не був Прометеєм, що його карає двоголовий орел, до речі не зовсім подібний до вірла із „Кавказу"... Тут Шевченко був тільки дуже ідейним, дуже шляхотним юнаком, якого ідейність підкреслювала маловартність інших членів товариства — та нічого більше...

У третій і четвертій картині, де патос величі можна було заступити лірикою настроїв, бачимо Шевченка, що людяністю зєднує собі всіх — кіргізів, начальство, тимбільше глядачів.

В останній картині „Вмірає людина" вдалось авторові у значній мірі символікою знесиленого серця Шевченка, що живе тільки одним сподіванням маніфесту про розкріпощення — добути серед авдиторії цей збірний настрій, якби з натяком на сучасність.

Гра акторська і ресиєсія була дбайлива і продумана. Коротенькі, тільки зарисовані, ролі не дозволяли нікому за винятком Боровика (Шевченка) розгорнути власної інтерпретації. Боровик не почував себе добре у двох перших картинах, бо фізичні умовини вигляду, голосу, дикції занадто віддалювались від молодого Шевченка, як ми собі його уявляємо. У третій і четвертій картині, коли оці труднощі зникли, вмів він знайти акценти далекі від усякої патетики — правдиві та зворушливі. Декорації дуже гарні, завдяки цьому поодинокі яви були не тільки метафорично — але справді „картинами".

При оцінці таких пес головним критерієм залишається враження серед публики. Воно було гаряче, саля була вщерть виповнена.

О. Кульчицький.

З опери.

ВЕЛИКИЙ ТЕАТР: „СТРАШНИЙ ДВІР", опера на 4 дії Монюшка.

Слухаючи цієї опери, за кожним разом відхаєш: чому-то нема в нас такої живої, з таким живим відчуттям сцени та оперових вимог? Композитори, яким бракує цього наскрізь оперового таланту, залишаються твори не сценічні і коли враження їх творів слабне — ніщо не в силі їм помогти; передовсім брак відповідного лібретта вже заздалегідь засуджує оперу на безуспішність.

„Страшний двір" має властне добре, навіть дуже добре лібретто, яке дає знамениті творчі можливости для композитора. Монюшко зумів їх використати; а те, що у цій його опері є деякі зайві довготи (фінал першої дії) і непотрібні музичні номери (арія Ганни) — це вина часів та епохи 50-их років мин. ст., коли ще царював Маєрбер та італійська опера. У всякому разі у „Страшному дворі" Монюшко осягнув вершок своєї творчости. Ця опера ще на довгі роки залишиться у польській оперовій літературі як її найсильніший твір.

Вчорашня вистава була, назагал, дуже-дуже слабенька. Якось усе в ній не клеїлося; не почувалося не тільки якогонебудь „ансамблю", але і в чисто сольових місцях ледви дещо могло задовольнити. **Ліповська** від останніх її виступів у Львові перед двома роками, змінилась голосово на некорисць; її голос утратив свою попередню мягкість і свої прегарні піяна та проявляє перші симптоми „розбиття". **Лучинський** — тенор — гарно і музикально співав арію; але його невеликий і не сильний голос не надто оперового характеру; радше надається до оперети. Вповні задовольнив **Дольницький** — і голосово і сценічно; в партії Мечніка він дуже добрий. Не менше й **Романовський** як Сколуба. **Зембіцький** своїм виглядом як Дамази міг відстрашити обі панни, до яких залицявся, а своїм козлиним голосом усю публику. **Врага** у демонічних та характеристичних партіях почувається куди краще, як тут, у партії Степана. В партії Ядвиги дебютувала зовсім удатно **Ольга Лепкова**, кол. абсольвентка Муз. Інституту ім. Лисенка у Львові. Розмірно невелика партія не дає великого поля до попису; але у дуже гарно заспіваній арії, у тім, що у всіх ансамблях вона добре трималась, бачимо дальші можливости для симпатичної співачки та її голосу.

Диригував **Должицький**; його надмір темпераменту у цій опері цілком не давав бажаних результатів: орхестра грала так само, як усе. А співаків такий теперамент тільки збивав спантелику.

ант. руд.

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС": „ВІДЕНСЬКИЙ ПІСЕНЬКАР".

Є ним молодий 11-літній хлопчина, що виступає під власним прізвищем Міхра. Це справжній суперник Шерлі Темплей, коли йде про гру. Він має дуже симпатичне обличчя, привабливий усміх, свободу і головно виразисту дикцію, недитячу, так, що можна чути кожне його слово. Співає він так устами, що хвилинами віримо у його незвичайний імітаційний талант. Його „вуйко" це незрівняний Секе Сакаль. Віденська комедія із веселими сценами та доброю завязкою.

—o—

Дописи.

СТАНИСЛАВІВ.

Загальні Збори Філії УКТОДІ. Минулого понеділка відбулися Заг. Збори філії УКТОДІ при участи 16 членів. Зі звітів довідались присутні, що приходи філії сягають 1418.48 зол., розходи 1383.74 зол. На приходи зложились такі позиції: вкладки 878.60 зол., датки 160 зол., решта збірки. В розходах на централю Т-ва у Львові пішло 967.56 зол., на підмоги 161 зол., решта на адміністрацію, курсора і т. ін. Виділ робив, що міг, щоб централи дістала більше гроша. Слід згадати, що з переведених збірок по селах на перше місце своєю жертвенністю вибилися Коехівці (50 зол.), дальше Кнігинин-Кольонія, Іваниківка, Підпечари, Рибно і т. д. Щодо жертвенности, то станиславівська філія займає в краю перше місце. Збори признали абсолюторію Виділові і вибрали новий у такому складі: голова дир. Т. Мартинець, члени п. Перегінцева, дир. Титор, проф. Лепкий і м-р Литвинович; заступники: п. Рибчукова проф. Домбровський. До Контрольної Комісії ввійшли: д-р Олесницький, радн. Дутка і д-р Никифорак.

СТАНИСЛАВІВ.

Шевченківська академія у Станиславові відбулась 9. п. м. заходом муж. хору „Думка" і драм. гуртка „Сфінкс" На оригінальну програму свята склались такі точки: 1) Шевченко-Стецєнко „Заповіт" — злучені хори „Станиславівського Бояна" (жін. хор) і „Думки"; 2) Шевченко „Посланіє" (у вийимках) — декл. Л. Каратницька; 3) Шевченко-Кудрик „Вибір гетьмана" — кантата, присвячена „Коломийському Боянові", у супроводі фортепіяну на 4 руки, з басовим сольом оперового співака Степана Сніжка у виконанні обох хорів; 4) реферат д-ра М. Іванейка; 5) Шевченко „Чернець" — інсценізація укладу Костюка у виконанні „Сфінкса" і „Думки". Диригент дир. І. Недільський, режисер Т. Ліськевич, при фортепіяні проф. С. Крижанівська і проф. І. Ліськевич-Сілгуровичева, декорації М. Зорія. — Сміло можемо сказати, що цей концерт був направду гарний, з виконаних точок програми всі були на належному рівні. Меланхолійний „Заповіт" відспівав хор бездоганно. Л. Каратницька, як декляматорка, добре знана у Станиславові, щоб потребувала ще спеціяльних похвал. Кантата „Вибір гетьмана" загально подобалась і стрінулась у Станиславові з дуже прихильною оцінкою. Щождо самого виконання твору, то мусимо зазначити, що було воно добре, хоч могло бути ще краще. Задоволив уповні акомпаніямент. Зате п. Ст. Сніжок був слабо диспонований і тому його сольо випало безбарвно. Кінцева точка програми: інсценізація попсувала дещо враження, але не своїм виконанням, яке було зовсім добре, а безнадійно примітивними сценічними можливостями салі „Сокола". Декорації не потребують окремого обговорення: імя арт.-мал. М. Зорія загально відоме у Станиславові, як одного з найкращих наших декоративних малярів. Портрет Т. Шевченка у молодому віці робив гарне враження. Цей концерт переконав усіх присутніх, що саля „Сокола" ніяк не надається до репрезентативних свят. Ані гардероби для публики, ані де закурити, а про „технічну" сторінку сцени „Сокола" навіть не можна спокійно говорити. При зміні декорації у „Соколі" треба мучитись бодай пів години, що на публику хіба добре не впливає. Тому управа „Сокола" повинна якнайшвидше перебудувати сцену, гардеробу і вестібуль, бо в противному випадку важніші репрезентативні свята треба буде влаштовувати по чужих салях.

Б. Л.

ГОРОДОК.

Заг. збори „Лугу" в Городку. Від часу розвязання Т-ва „Сокіл" у Городку українська молодь не мала своєї організації та ходила по найбільшій частині самопас. Були спроби заснувати спортову секцію при кружку „Рідної Школи" і „Т-ві охорони дітей та опіки над молоддю", але всі ці спроби влада паралізувала, розвязуючи дотичні секції. Т-во „Луг", що його перед кількома роками заложили старші громадяни, не виправдало покладаних на нього надій. Багато з молоді поставилось вороже „з принципіяльних оглядів" до цієї організації, так що „Луг" охопив лише малу частину молоді. Решта молоді до „Лугу" не приступила і цей стан тріває досі. Щойно коли спроби відновити Т-во „Сокіл" та інші спортові товариства завели, вступило багато колишніх ворогів „Лугу" до того товариства, щоби взяти участь в його діяльности. Дня 7. ц. м. відбулися в салі Украінбанку заг. збори „Лугу" в Городку. Зі звіту голови дир. С. Лаптути довідалися присутні, що діяльність „Лугу" у 1936 р. не була надто жива. Також звіт секретаря Телюка виявив, що спортовий рівень дружини копаного мяча при товаристві („Січ") не надто високий, бо „Січ" програвала майже всі змагання. Одначе неуспіхи слід покласти хіба на карб слабих членів „Лугу". Після звітів та признання абсолюторії старому виділові вибрано нову старшину в такому складі: голова адв. м-р Степан Андрушишин, заступник голови інж. Роман Паламарчук, секретар нач. Теодор Писарівський, начальник Евстахій Світенько, скарбник Степан Лаптута, члени виділу: Кисіль, Кітко, Шелюк і Старак; члени контрольної комісії: адв. д-р Карачевський, Світенько і Гук. Сподіємося, що обновлений „Луг" з новим проводом візьметься живо до праці над зорганізуванням молоді Городка.

(х).

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

УКРАЇНСЬКИЙ СОКІЛ, часопис Союзу Українського Сокільства за кордоном. Прага, ч. 1—2 (23).

САМООСВІТНИК. Прудентополіс, р. І., ч. 2, січень 1937.

НАРОДНЄ ЗДОРОВЛЯ, ілюстрований гігієнічний журнал. Львів, р. І., ч. 3 за березень 1937.

ПРОБОЄМ, часопис підкарпатської молоді. Прага, р. IV., ч. 3. за березень 1937.

ЛИЦАРСТВО ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ. Львів, березень 1937. Р. II. Ч. 3.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Причини успіхів Гаркавенка.

Вістка про нову перемогу нашого змагуна Олександра Гаркавенка мусіла врадувати всіх спортовців. Наш спорт і досі не має змоги вийти на ширшу світову арену з чисто політичних причин; неодин наш змагун працює в рядах представництв чужих держав. Велике це щастя для атлетів, що вони можуть виступати індивідуально. Та які труднощі мусить перебороти одиниця, що без великих матеріяльних засобів і без офіціяльної підтримки спортових союзів мусить сама шукати собі доступу на спортову арену!

Більш як 10 літ О. Гаркавенко виступає як атлет тяжкої ваги в Европі та Америці. Першим його великим успіхом в Америці була перемога над Збишком Циганевичем, мистцем світа. В Европі його успіхи були не менші. Незвичайно сильна будова тіла, добрі нерви і тверда школа — ось головні прикмети Гаркавенка, на які звертає увагу відразу кожний спортовець. Гаркавенко незвичайно видержливий — його груди і серце дозволяють йому перечекати перші етапи боротьби з найсильнішим противником, поки цей не втомиться. Незвичайна перевага Гаркавенка над противниками в тому, що він не завсіди лякається залізних кліщів „подвійного нельсона“, з якого вміє добутись завдяки своїм могутнім вязам. Схоплений за руку ззаду, вміє він „вивязати“ її повним оборотом тіла, якби не відчуваючи болю. Мязи Гаркавенка — пруживі, хоч на перший вигляд залізно-непохитні. Гаркавенко не лишається ніколи в офензиві, а завсіди наступає. У підстрибах і у хвилинах атаки нагадує він тигра.

Гаркавенко не пє, не курить і веде систематичний, незвичайно солідний спосіб життя. Скрізь виступає він як українець і живо цікавиться нашими національними та культурними справами.

Сокільський попис.

2. квітня ц. р. відбудеться в салі б. театру Ріжнородностей дорічний виступ наших соколів. Буде це ревія досягнень соколів у ділянці фізичного виховання. Цікава й добірна програма вже нині викликує велике зацікавлення серед нашого громадянства. Провід цієї імпрези приготовляє усім присутнім велику несподіванку! Покищо держить її в тайні, щоб краще її підготовити.

Спортові висліди.

ЛІГОВА ПОГОНЬ — УКРАЇНА 5 : 3 (3 : 0).

Перший цьогорічний виступ України треба вважати вдатним, бо вислід 3:5 у перших змаганнях із найсильнійшим противником, який ще крім того мав за собою двоє змагань, рішуче корисний і дає якнайкращі надії на майбутнє. Україна має цього року справді невичерпане джерело грачів першої дружини. Всі змагуни які грали в неділю на грищі Погоні сповнили вповні свої завдання. Правда, на деяких грачах видно було недостачу відповідної заправи (це ті, що не користали зі зимової заправи) і неповоротність. Одначе ці перешкоди можна ще буде усунути, бо на солідний тренінг ніколи не є запізно.

Україна грала в такому складі: Гуцул — Воробець, Серегота — Скоцень І., Гошовський, Шумовський, — Магоцький, Богурат, Міклюш, Скоцень ІІ., Краєвський.

По кільканадцяти хвилинах Гошовського заступає Романець. Згодом на місце Шумовського приходить Цимбала. У другій половині грав ще „ветеран“ Підгорецький. Разом передефілювало на грищі 14 змагунів. Коли пригадаємо, що крім Петрова який покищо не буде міг бодай місяць грати, є ще цілий ряд інших добрих змагунів, які зможуть завжди виповнити кожну проталину в дружині.

Ясно, що недільний вислід завдячують змагуни зимовій заправі, всеж таки у змаганнях зі сильним противником вериикуло ще чимало недостач поодиноких змагунів. Найкраще випав без сумніву Скоцень ІІ. Міклюш заграв на середині нападу досить добре, але блискучої форми минулої осені ще не осягнув. Богурат запопадається справді незле, одначе найголовнішою хибою цього грача — слабий старт. Краєвський як завжди: мав прегарні заграння і зовсім погані. Його конкурент із правого крила Магоцький грав зовсім добре і коли не тільки вдержиться у такій формі, але ще й поправить її, буде пострахом усіх помічників і воротарів.

Про помічеву годі щось сказати, бо була вона найслабшою ділянкою нашої дружини за ввесь час змагань. Гошовський на середині грав коротко, бо розбитий вийшов із грища, одначе слідно було на ньому більше як піврічну перерву. Романець, який його заступив не міг освоїтись на тій позиції. Найкраще випала на середині помочі гра Воробця, який у другій половині замінявся місцем із Романцем. Ця зміна вийшла на користь у першу чергу цілій дружині, відтак Романцеві, який повинен теж остати на становищі заложника. Героєм змагань був Гуцул, який боронив усе, що міг. Ніяких страчених воріт не має на совісти.

Хід гри: Першу половину грає Україна проти вітру, який був грізнішим противником як самі грачі Погоні. Нічого тоді не клеїлось ні в нападі ні на обороні, а найгірше таки було в помочі. Напад переводив іноді доволі плинні і технічно гарні потягнення, але під воротами не ставало напасникам пробоєвої енергії і стрілового викінчення. Очевидно що заложники Погоні, які мали у сильнім вітрі найкращого союзника, зовсім легко розбивали в тій частині гри всі акції нападу. У першій половині добула теж Погонь троє воріт з вини помічників, які не крили ворожих напасників.

Друга частина гри у порівнанні з першою це небо і земля. Правда, Погонь здобула в тому часі ще двоє воріт, але вони не були вислідом її переваги, але радше впали ті ворота з вини оборони. Україна відразу на початку другої стадії гри накинула Погоні гостре темпо і по якомусь часі зовсім опанувала грище. Останніх 20 хвилинУкраїна бомбардувала ворота Погоні, яка обмежувалась виключно до оборони, не перебираючи в засобах, на що суддя дививсь крізь пальці. Невтомний Воробчик пхав напад прегарними подаваннями до переду. Одна із небезпечних акцій кінчиться рогом, що його бє добре Краєвський. Гострий стріл Скоценя ІІ. у 29 хв. і мяч тріпочеться в сітці. Всі акції України вдаються. Стріл за стрілом іде на ворота Погоні. Оборона і воротар Погоні працюють повними руками. Помагав їм трохи суддя п. Гавсман, який також ще непевно почувався і бачив навіть уроєні спалені, хоч „бомба“ Магоцького сиділа уже перед тим у сітці Погоні. Дальші ворота добув ще прегарною головкою Скоцень ІІ. і Міклюш, який продовжив стріл Магоцького. Глядачів приблизно 1500.

По тих перших весняних змаганнях можна мати якнайкращі надії на успіхи нашої репрезентаційної одинадцятки в цьогорічному мистецькому сезоні. Побажатиб тільки змагунам України, щоб вони не переставали працювати над своїм фізичним виробленням і памятали, що українське спортове громадянство вимагає від них перемоги і першенства.

ЛЬВІВ. ГАСМОНЕЯ — СВІТЕЗЬ 4:2 (2:1).)

Гасмонея мала більше з гри. Суддював п. Саварин.

З. З. К. — ІІ. СОКІЛ 5:3 (3:2).

Сензаційна перемога А-класової дружини над ліговим противником. Суддя п. Пшибильський.

ЛЄХІЯ — ЗНЕСІНЧАНКА 2:1 (2:0).

Обі дружини грали в ослаблених складах. Суддя п. Медицький.

КРАКІВ. **ТІМ КРАКІВ — ТІМ ПОЛЬЩА 4:3 (1:0).**

Тренінгові змагання двох тімів, що з них союзний капітан мав вибрати репрезентаційну дружину на змагання Польща — Париська Ліга. Перемогла не конче заслужено дружина Кракова. Зі Львова грали в дружині Польщі Альбанський, Матіяс і Васевич.

КРАКІВ. **ЗВІРИНЕЦЬКИЙ К. С. — КРАКОВІЯ 1:0.**

Несподівана програна Кракові

ГАРБАРНЯ — ВАВЕЛЬ 4:4.

ПЕРЕМИШЛЬ. **ЧУВАЙ — ЕЛЄКТРОВНЯ 4:0 (2:0).**

Перші свої змагання розіграла перемиська дружина з Б-клясовим противником. Суддя п. Романець

ВАРШАВА. **ВАРШАВЯНКА — ҐВЯЗДА 5:1 (4:1).**

ВАРШАВА. **ОКЕНЦЄ — ВАРШАВЯНКА ІІ. 7:0 (3:0).**
ОРКАН — Ц. В. С. 3:2 (1:1).

МИСТЕЦТВО ЧЕСЬКОЇ ЛІГИ.

Вікторія Пільзно — Русь 1:0

Програна Руси поставила її майже над пропастю. Ледви чи вдасться ужгородс[illegible] дружині дігнати і перегнати Вікторію, яка має в[illegible] пунктів, а Русь всього 4.

Інші висліди чеської Ліги: С[illegible]рта — Находь 4:0, Славія (Прага) — Моравська Славія 6:2, С. К. Пільзно — Простейов 2:1, Жіденіце — Братислава 2:1, Вікторія-Жіжков — Кладно 1:1.

Після цих змагань стан табелі такий:

Славія	15	25	60:16
Спарта	14	22	48:13
Простейов	14	17	33:25
Жіденіце	14	17	23:32
Находь	15	16	34:29
Пільзно	15	16	34:31
Братислава	14	16	24:25
Вікторія Жіжков	15	14	32:28
Кладно	14	12	27:32
Вікторія Пільзно	15	12	18:28
Русь	14	4	18:51
Мор. Славія	14	3	15:48

ВІДЕНСЬКА ЛІГА.

Фаворітнер — Австрія 2:1, Адміра — Ванер 1:0, Вієнна — Фльорідсдорф 2:0, Постспорт — Спортклюб 2:2, Він — Гакоаг 0:0.

На перше місце висунулась Адміра, спихаючи Австрію кращим відношенням воріт на друге місце. На останнім місці опинився Гакоаг.

МАДЯРСЬКА ЛІГА.

Ференцварош — Сегед 8:1 (3:1), Уйпешт — Галадаш 6:1 (3:0), Немзеті Ш. К. — Кішпешті 4:1, Будафок — ІІІ. Керілет 2:1 (2:0), Електромош — Бочкай 4:1 (2:0). Гунгерія не грала тому мусіла перше місце відступити Ференцварошеві.

СПОРТОВІ ГРИ.

Перемишль. Сянова Чайка — Сян 2:1 (15:0, 11:15 15:13). Змагання у відбиванці.

Сян — Сянова Чайка 44:20. Змагання у кошівці.

Спортові новинки.

Перші змагання Сяну в цьогорічному, футболевому сезоні відбудуться в неділю 21. н. м. Противником Сяну буде перемиська Польонія.

Двох суддів у копанім мячі вводить англійський футболевий Союз.

Українець найкращим футболістом Америки. Усі американські журнали розписуються про Бронка Нагурського, репрезентаційного грача в американському футболі. Як довідуємось Бронислав Нагурський це українець. Уся преса пише про нього, як про українського спортового героя ч. 1 Америки.

—o—

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

КАЛУШ:
16. III. Чорногора в огні (Довбуш).
17. III. Вій.

Український Театр „Заграва“.

СТАНИСЛАВІВ:
16. III. „Тарас Шевченко“
17. III. „Муравлі“.
18. III. „Земля“ Стефаника (академія).

Великий Театр:

Вівторок, 16. III. год. 8. веч. Виступ Балету Джоса.

Середа, 17. III. год. 7.30 веч. „Мадам Сан Жен“ з Іриною Айхлеріівною.

Кіна.

АПОЛЬО: „Пісня її мами“ з Мартою Еґерт.

АТЛЯНТИК: „Непотріб“.

ВАНДА: „Родина Ротшильдів“, „Напад на Конго“.

ҐРАЖИНА: „Маєрлінг“.

ЕВРОПА: „Поворот до життя“.

КАСІНО: „Втеча Тарзана“ з Джонні Вайсмілером.

КОПЕРНИК: „Шаржа легкої бригади“ (Кримський орел).

МАРУСЕНЬКА: „Шаржа легкої бригади“ (Кримський орел).

МЕТРО: „Бавгті“.

МІРАЖ: „Графиня Маріца“ із Секе Сакалем, „Ільонка“ з Францішкою Ґаль.

МУЗА: „Його золота рибка“.

ПАКС: „Голгота“.

ПАЛЯС: „Пісеньхар Відня“ із Секе Сакалем.

ПАН: „Сильветки“.

РАЙ: „Буде краще“ із Щепком і Тоньком.

СВІТ: „Агасвер“ (Жид вічний скиталець) і „Тайна д-ра Чандлера“.

СТИЛЕВЕ: „Сам на сам“ з Павлею Веселі і ревія.

ТОН: „Бенгальський тигр“.

УТІХА: „Людина з двома лицями“ та ревія.

ХИМЕРА: „Моя зіронька“ з Шерлі Темпль; „Герой“ з Волесом Бері.

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5.)
„Єгипет“.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 16. березня 1937.

Берлін (357) 9.30 Всячина для матерей та дітей, 12.00 Концерт орх., 18.00, 20.10 Концерт, 19.00 У снігах і ледах Швайцарії, **Білгород** (437) 18.30 Оперові арії, 19.50 Популярні пісоньки, **Братислава** (299) 19.10 Нар. слов. пісні, **Будапешт** (550) 18.25 Сольо на тарогато, 19.30 Спів. ресітал, 22.35 Циг. музика, **Відень** (507) 12.00 Концерт. Легарові мельодії, 15.15 Авд. для дітей. 17.20 Арії у вик. П. Ніхель-Мусіль, 17.40 Суїта Регера на віольончелю, 19.10 Камер. музика, 20.00, 21.00 „Весела азбука“ муз. авд., орх., солісти, 22.20 Форт. ресітал Мих. Орлова, **Дайтшляндзендер** (1571) 15.45 Спів, 16.00 Орх. концерт, 19.00 Веселий вечір, 20.10, 21.00 Вок.-муз. концерт, 22.30 Віол., фортеп., **Кошиці** (259) 18.00 Для Закарпаття, **Міляно** (369) 17.15 Форт. ресітал, 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00 Комедія, 22.30 Форт. ресітал М. Барцеті, **Мінхен** (405) 9.00 Музика, 10.30 Для дітей, 12.00, 13.15 Орх. концерт, 16.50 Фантазії Шумана, 17.10 Давня святочна музика, 20.10 „Справжній приятель“ ком. Гольдоні, **Прага** (470) 15.40 Спів. ресітал Горватової, 17.30 Популярна музика, 18.20 Нім. авд. (пісні моравських і шлеських композиторів), 20.05, 21.00 Симф. концерт, **Радіо Парі** (1648) 13.00, 14.00, 14.30 Розр. музика, 14.15 Пісні, 18.30, 19.30 Спів. ресітал, 18.45 Скр. соната Нардіні, 19.45 Скр. ресітал, 21.05 Діяльог, 21.45, 22.00, 23.00 „Ляполс же в Марль“ пєса П. Кльоделя, **Рим** (421) 17.15 Танк. музика, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Чародійний флет“ оп. Моцарта.

Середа, 17. березня 1937.

Берлін (357) 9.00 Гутірка: Спорт і здоровля, 14.15 Барвна всячина, 16.45 Форт. твори, 19.15 Розр. музика, 21.00 Концерт війсьв. орх., **Білгород** (437) 18.00 Популярні пісні й мельодії, 21.00 Весела авд., **Будапешт** (550) 12.05 Орх. концерт, 13.00 Сальон. музика, 15.55, 18.00 „Турандот“ оп. Пучіні, 19.20 Циг. музика, 22.15 Форт. ресітал, **Відень** (507) 12.00, 13.10 Розр. концерт, 15.15 Авд. для дітей. 17.10 Арії в супр. скрипки, 17.30 Бразилійські пісні в супр. гітари, 19.35, 20.00, 21.00 Симф. концерт, 21.55 Танк. музика, **Дайтшляндзендер** (1571) 14.00, 16.00 Музика, 21.15 Марші та пісні, 22.30 Нічна музика, **Міляно** (369) 17.15 Скрипка, 19.00, 20.40 Розривкова музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Парсіфаль“, оп. Вагнера, **Прага** (470) 12.35 Розр. концерт, 20.30, 21.00 „Ліс“ комедія на осн. Островського, 22.20 Легка музика, **Радіо Парі** (1648) 13.00, 14.00, 14.30 Розр. концерт, 14.15 Пісні, 15.25 Оповідання, 17.45, 18.00 Камер. музика, 18.45 Спів, 21.00 Форт. ресітал, 21.45, 22.00, 23.00 „Ля Берлеа“ оп. Месажера, **Рим** (421) 17.15 Камер. концерт, 19.45 Легка музика, 20.40 Розр. музика, 21.00 Симф. концерт, 22.20 Веселі мельодії.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 16. березня 1937.

6.30 Ранішня авдиція, 7.25 Програма на нині, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Легка музика з ґр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.30 Для молодших дітей: „Історія про снігову бабу“, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Популярна музика, дута орх., 12.40 Полудневий денник, 12.50 Бараболяний рак загрожує Сх. Галичині. 14.30 Концерт бажань, 15.00 Господарські вістки, 15.15 Реклямовий концерт, 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Оперeткові попурі, ґр. пл., 15.50 Скринька для дітей, 16.00 Програма на завтра, 16.05 Віденські мельодії, 16.15 Скринька ПКО, 16.30 Форт. ресітал, 17.00 „Будні пп. Ковальських“ говорена повість, 17.15 Китайська музика, ґр. пл., 17.45 Скеч: На свята, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10 Спорт у містах і містечках, 18.20 На славянську тему, ґр. пл., 18.35 Література спогадів дитинства, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Одна чи багато організацій молоді, **19.20 „Наталка Полтавка“ оп. Миколи Василенка до лібрета Котляревського, з Марією Сокіл, Л. Кривіцькою, Вас. Тисяком, А. Сорокою, І. Романовським, під дир. А. Рудницького,** 20.40 Вечірній денник, 20.50 Актуальна гутірка, 21.00 „Вальси пані Теодозії“ муз. авд., 21.40 Щирість у поезії, нарис Карла Іжиковського, 22.00 Трансм. з Льозанни: Концерт спів. ансамблю: Мотет і мадригал, 22.30 Музика; у перерві в год. 22.55 Останні вістки.

Середа, 17. березня 1937.

6.30 Ранішня авд., 7.25 Програма на нині, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Легка музика з ґр. пл.. 8.00 Авд. для шкіл, 11.30 Для шкіл: Вивололося курятко, Музика з ґр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Концерт солістів, ґр. пл., 12.40 Полудневий денник, 12.50 Штука робити закупна, 14.30 Легка музика з ґр. пл., 15.00 Господарські вістки, 15.15 Реклямовий концерт, 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Мендельзон: „Гебриди“ увертюра, ґр. пл., 15.45 Технічна скринька, 15.55 Рубінштайн: Мельодія, ґр. пл., 16.00 Програма на завтра, 16.05 Ар. Скот: Рапсодія, ґр. пл., 16.10 Над альбомом почтових марок (для старших дітей), 16.25 „Тисяча й одна ніч“ суїта Серґ. Борткевича у вик. орх., 17.00 Фінляндська кампанія марш. Ридза-Смиґлого, 17.15 Концерт солістів, скрипка, тенор, форт., 17.50 Гутірка з Ел. Ожешковою (фікційне інтерв'ю), 18.00 Актуальна гутірка, 18.10 Робітниці вправляють, 18.20 Бетовен: Соната ц-моль (патетична), Рондіно, з ґр. пл., 18.40 Заг. скринька, 18.50 Нові пестівні ростини, 19.00 Вояцька чеснота, 19.25 Трансмісія з життя: „Світ праці“, 19.45 Концерт творів Гендля та Баха. 20.20 Й. Маси: „Похвала банальности“ діяльог, 20.35 Хвилина бюра студій, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Оповідання про Шопена: „У замках Шотляндії“, форт., 21.45 Ґ. Фор: Форт. квінтет ґ-моль оп. 45: форт., скрипка, альтівка, віольончеля. 22.20 „Співи Міцкевича та філаретів“ муз. авд., хор. Стан. Гойда тенор, форт., 22.40 Танкові мельодії, ґр. пл.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що від дня 15. березня н. р. кооперативам платив за льоко Львів:

1 кг. масла десерового бльок. без опакування	3·15 зол	
1 кг. масла десеров. бочкове включно з бочк. опакуван.	3·20	„
1 кг. масла експ. платить з експ. опакув. включно дефінітивно	3·20	„
молоко від 11. I. ц. р.	0,18—0·19	„
копа яєць	3·20	„

Тенденція сильна на масло й молоко на яйца вдержана.

ПТИЦЯ.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 15. III. н. р. платив своїм достанцям за 1 кг. живої птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Індички I. кл., добре умясені, повногруді товсті	1.45 зол.	
Індики I. кл., добре умясені, повногруді товсті	1.20	„
Курки молоді I. кл. товсті без запияку на ногах від 1.80 кг. вгору	1.20	„
Качки товщеві I. кл. щойно від 1.80 кг. вгору	1.30	„

Слабших сортів від вище поданих не приймає.

Подяка.

З волі Божої дня 25. лютого померла моя дружина СИДОНІЯ по довгих терпіннях. В днях великого жалю дуже багато осіб так своєю участю в похоронах, як письменною дорогою виявило мені дуже щире співчуття. На тому місці дякую Впр. Духовенству на чолі з Преосв. Кир Никитою, о. крил. Дзеровичем і о. дек. Пилипцем за участь у похоронах, дякую всім представникам українських центральних установ, дякую представникам старостава, дякую всім кревним і приятелям і всім іншим учасникам за останню прислугу для моєї покійної найдорожчої дружини.

Збоїска, 15. березня 1937.

437 о. Роман Ганас.

ОПОВІСТКИ.

З Українського Технічного Товариства Пригадуємо, що в неділю 21 березня 1937 р. в год. 10. передполуднем у Львові, в домівці при вул. Городільких ч. 1. відбудуться **Загальні Збори** Українського Технічного Товариства. В день перед загальними зборами, то є в суботу 20. березня 1937 р. відбудеться в домівці Товариства **Товариський Вечір** з чаєм і з різномаїтною вокальною і музичною програмою. Для членів Т-ва, їх родин і впроваджених ними гостей вступ вільний. Добірний і дешевий буфет у власному заряді. Початок в год. 19. вечер. — **Рада У. Т. Т.** 441

Подяка. Дирекція ґімназії Р. Ш. ім. Коcорудзів у Львові щиро дякує Впп. Проф. Евгенії Храпливій за жертву 25 зол. на ґімназійну каплицю. 430

На будову Бурси Ремісничо-Промислової зложив через Адміністрацію „Діла“ п. Роман Шопа, Бидгощ, зол. 10.— (а не 5.— як було хибно заміщене в ч. 51 „Діла“).

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.